

Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 m. programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonių „Vietos plėtros strategijų rengimas“ ir „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo 5 priedas

Patvirtina Ignalinos rajono 2023 m. rugsėjo 13 d. VVG visuotinio narių susirinkimo protokolu NS-3

*Ignalinos rajono
žuvininkystės
plėtros strategija
2023-2029 m.*

TURINYS		Psl.
I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪŠŲ SIEKIAI		
1.	ŽVVG vertybės, ŽVVG teritorijos vizija iki 2027 m. ir ŽVVG misija	4
2.	ŽVVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė	4
3.	ŽVVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (toliau – SSGG)	23
4.	ŽVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka	23
II DALIS. KOKIE MŪŠŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?		
5.	VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys	24
6.	VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su EJŖŽAF konkrečiais tikslais	24
7.	VPS sąsaja su ŽVVG teritorijos strateginiais dokumentais, Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (toliau – ESBJRS), Lietuvos akvakultūros sektoriaus plėtros 2021–2027 m. planu	25
III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?		
8.	LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas	28
9.	VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	36
10.	VPS įgyvendinimo veiksmų planas	38
11.	VPS finansinis planas	41
12.	VPS įgyvendinimo rodikliai	42
13.	VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną ir valdymas	43
IV DALIS. PRIEDAI		
1 priedas. VVG narių sąrašas 2023 m.		48
2 priedas. VVG valdybos narių sąrašas 2023 m.		50
3 priedas. VVG administracijos darbuotojai 2023 m.		52
4 priedas. Ekspertų apklausos anketa		53

I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI

1. ŽVVG vertybės, ŽVVG teritorijos vizija iki 2027 m. ir ŽVVG misija

<p>1.1.</p>	<p>Informacija apie VVG</p> <p>2007 m. spalio 19 d. įregistruota asociacija - Ignalinos rajono vietos veiklos grupė (IRVVG). Steigėjai – 3 fiziniai asmenys (šiuo metu nebėra asociacijos nariais). Registracijos vieta ir būstinė: Ateities g. 23, Ignalina, 30121. Narių skaičius nuosekliai augo ir 2023 m. jau vienijo 37 skirtingų sektorių organizacijas ir fizinius asmenis (64,9 proc. narių atstovauja pilietinei visuomenei (bendruomenės, kitos NVO), 29,7 proc. – verslui, tame tarpe žuvininkystės, 5,4 proc. – vietos valdžios sektoriui (biudžetinės organizacijos). <i>Narių ir administracijos pareigybių sąrašas pateikiami prieduose.</i></p> <p>2007-2013 m. finansiniu laikotarpiu Ignalinos rajone buvo įgyvendinamos dvi vietos plėtros strategijos: Ignalinos rajono žuvininkystės vietos plėtros strategija 2007-2013 m., kurią administravo Ignalinos rajono žuvininkystės vietos veiklos grupė ir Ignalinos rajono kaimo plėtros strategija 2007-2013 m., kurią administravo Ignalinos rajono vietos veiklos grupė.</p> <p>2014-2020 m. laikotarpiu Ignalinos rajono VVG įgyvendino dvisektore Ignalinos rajono kaimo ir žuvininkystės plėtros strategiją 2014-2020 m., kur žuvininkystei buvo numatytos dvi priemonės. Šiuo laikotarpiu Ignalinos rajono žuvininkystės VVG (kodas 302330416) aktyvios veiklos nevykdė, o 2023 m. jai buvo inicijuotas likvidavimas.</p> <p>2023-2027 m. laikotarpiu grįžtant prie sektorinio VPS įgyvendinimo, žuvininkystės VVG keliamus struktūros reikalavimus atitinkanti Ignalinos rajono VVG, suformavusi valdybą, sudarytą iš 15 narių, kurių tarpe ir žuvininkystės atstovai perengė atskirą Ignalinos rajono žuvininkystės plėtros strategiją 2023-2027 m.</p> <p>1.1. lentelė. Ignalinos rajono VVG valdymo struktūros schema</p> <pre> graph TD A[Aukščiausiasis valdymo organas (Visi nariai)] --- B[Visuotinis narių susirinkimas] B --- C[Kolegialus valdymo organas (15 narių)] C --- D[Valdyba] D --- E[Vienasmenis valdymo organas] E --- F[Pirmininkas] F --- G[Administracija (3 darbuotojai)] G --- H[Darbuotojai] </pre>
<p>1.2.</p>	<p>VVG vertybės</p> <p>Kūrybiškumas – manome kad išskirtinės idėjos atveria naujas galimybes. Optimizmas – net ir sunkiausius darbus stengiamės dirbti smagiai ir sumaniai. Iššūkiai – kas kitiems atrodytų problema – mums iššūkis, suteikiantis patirties. Visapusiškumas - į kiekvieną situaciją stengiamės pažiūrėti įvairiais rakursais. Bendravimas – tikime, kad draugystė ir bendradarbiavimas sukuria sinergijos efektą. Atsakomybė – dirbame atsakingai, dirbame kraštui, kuriame gyvens mūsų vaikai. Inovatyvumas – nepailstame ieškoti naujų, pažangesnių priemonių ir metodų. Sėkmė – mėgstame būti geriausiai.</p>

	Vertybės suformuotos ir suformuluotos VVG pradėjus veiklą jų laikymuisi skiriamas didelis dėmesys visose veiklos srityse, visos jos aktualios ir naujuoju planavimo laikotarpiu.
--	--

1.3.	<p>ŽVVG teritorijos vizija</p> <p>IRVVG teritorija – tvariai vystomas, patogus gyvenimui, patrauklus turizmui, poilsiui, sportui bei žuvininkystei, palankus verslui ir inovacijoms kraštas, kuriame gausu išskirtinių paslaugų turistams, kokybiškų vietos produktų, įdomių lankytinų objektų ir pramogų.</p> <p>Vizija atnaujinta 2023 m. kovo 23 d. vykusio visuotinio narių susirinkimo metu.</p>
1.4.	<p>ŽVVG misija</p> <p>VVG misija - telkiant bendruomenes, skatinti jų, verslo bei valdžios bendradarbiavimą, remti vietos plėtros iniciatyvas (tame tarpe ir žuvininkystės).</p>

2. ŽVVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė

2.1.	Pagrindiniai ŽVVG teritorijos duomenys, teritorijos išskirtinumas, identitetas ir gamtos išteklių analizė
------	---

Teritorija, kuriai parengta ši vietos plėtros strategija (VPS) sutampa su Ignalinos rajono savivaldybės teritorija yra 1367,6 km². Teritorija sudaryta iš 12 seniūnijų.

Gyventojų tankumas teritorijoje 2022 m. – 10,2 gyventojų viename km². (R.T1). Ignalinos rajono savivaldybėje gyventojų tankumas 2015 m. gyventojų tankis buvo 11,7 km²¹. Teritorija priskiriama retai apgyvendintų teritorijų kategorijai (RAT), kur ypatingai mažas gyventojų tankumas.² Kaimiškosiose seniūnijose (neskaičiuojant Ignalinos miesto) gyventojų tankumas tesudaro 6,8 gyventojų viename km².

IRVVG teritorijoje yra 2 miestai – Ignalina (savivaldybės centras) ir Dūkštas bei trys miesteliai: Mielagėnai, Rimšė, Tverečius, 705 kaimai ir 56 viensėdžiai.

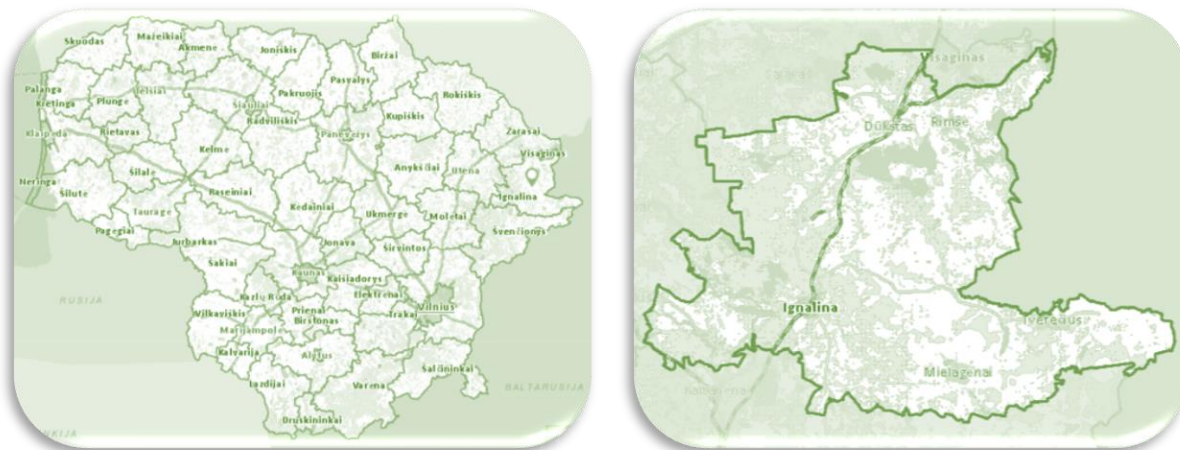
Ignalinos rajonas dažniausiai apibūdinamas kaip ežeringas, miškingas, palankus poilsiui, turizmui ir sportui kraštas. 2007 m. Ignalinos miesto, Strigailiščio ir Palūšės kaimų dalių teritorijai suteiktas kurortinės teritorijos statusas (R.T2).³

Ignalinos rajonas – periferinė šalies teritorija, labiausiai į rytus nutolusi Lietuvos vietovė. Rytuose teritorija ribojasi su Baltarusijos Respublika, šiaurėje - su Zarasų, pietuose - su Švenčionių, vakaruose - su Utenos rajonais (1 paveikslas). Reikšmingą dalį teritorijos sudaro pasienio zona, kadangi čia eina išorinė Europos Sąjungos siena, savo ilgiu (93,85 km.) (R.T3) beveik prilygsta Baltijos jūros pakrantės ilgiui Lietuvoje.

Gyventojų skaičius teritorijoje, kuriai parengta VPS 2022 m. – 14246. Ignalinos mieste – 4895. Miestiškosiose teritorijose iš viso – 5438 (Ignalinos ir Dūkšto miestai).

¹ [IGNALINOS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ - Ignalinos rajono kaimo ir žuvininkystės plėtros strategija 2014–2020 m. \(irtvg.lt\)](http://www.irtvg.lt) <http://www.irtvg.lt/Ignalinos-rajono-kaimo-ir-uvininkyst-s-pl-tros-strategija-2014-2020-m/>
² Monografija Lietuvos retai apgyventos teritorijos, Vilnius : Lietuvos socialinių tyrimų centras, 2013.

³ Lietuvos respublikos vyriausybės nutarimas DĖL KURORTINĖS TERITORIJOS STATUSO SUTEIKIMO IGNALINOS MIESTO, STRIGAILIŠKIO IR PALŪŠĖS KAIMŲ DALIŲ TERITORIJAI 2007 m. liepos 4 d. Nr. 688

1 paveikslas. Ignalinos rajono savivaldybės teritorija, Šaltinis Regia.lt

Ignalinos VVG teritorijai būdingas raižytas reljefas, miškingumas, vandens telkinių gausa sukuria išskirtinį kraštovaizdį. Ignalinos rajonas – vertingų gamtinių ir rekreacinių resursų arealas. Čia įkurta pirmasis Lietuvos Nacionalinis parkas (1974 m.)⁴.

Nuo 2002 m. Lietuvos Respublikos Bendrajame plane Ignalinos rajonas buvo įvardintas kaip „labai didelio ir didelio potencialo rekreacinis arealas“ (**R.G1**), įeinantis į nacionalinės svarbos rekreacinę sistemą. Dabartiniame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane „Lietuva 2030“ atsižvelgiant į regiono kraštovaizdžio vizualinės struktūros ypatumus Tauragnų–Ignalinos–Sirvėtos kalvotas ežerynas (Nr. 24) išskiriamas kaip vienas iš 7 šalyje ypač saugomo estetinio vizualinio potencialo arealų ir vietovių⁵ Siekiant tolygiau paskirstyti rekreacinių išteklių naudojimą ir įveikinti nutolusias gamtinių rekreacinių išteklių sancaupas, formuojamas regioninis rekreacinis koridorius Vilnius–Švenčionėliai-Ignalina-Turmantas (geležinkeliu).⁶ Pagal rekreacinių resursų vertę VVG teritorija nusileidžia tik Lietuvos pajūriui. Ežerai užima apie 7,7% (R. G2), miškai apie 33,7%, pelkės – 10,7% teritorijos.

Aplinkosauginiu ir rekreaciniu požiūriu vertingiausios rajono vietos yra Ažvinčių giria (4603 ha), Daugėlišio miškai, kalvotas ir ežeringas Dysnų-Dysnykščio-Apvardų ežerų regionas, Bivėtos tvenkinių sistema su gretimais Adutiškio miškais⁷.

Ignalinos rajono savivaldybės duomenimis rajone yra 40 tvenkinių, 20 upių, 209 ežerai (bendras ežerų plotas - 11539 ha) (**R. G3**). Vyrauja maži ežerai: iki 10 ha - 120 (57.7%), nuo 10 iki 100 ha - 65 (31.3%), nuo 100 iki 500 ha - 14 ežerų (6.7%), daugiau kaip 500 ha - 5 ežerai (2.4%) - tai Apvardai, Dysnai, Drūkšiai (bendras plotas - 4900 ha, Ignalinos rajone - 728 ha), Dysnykštis ir Dringis. Giliausi ežerai: Gavys (didžiausias gylis - 56 m, vidutinis ežero gylis - 10.1 m), Lūšiai (didžiausias gylis - 37 m, vidutinis ežero gylis - 13.9 m), Asalnai (didžiausias gylis - 33 m, vidutinis ežero gylis - 10 m), ir Drūkšiai (didžiausias ežero gylis 31.0 m, vidutinis ežero gylis - 8.21 m) yra giliausi rajono ežerai. Sekliausi - Dysnykštis (didžiausias ežero gylis - 5 m, vidutinis - 2.7 m), Dysnai (didžiausias ežero gylis - 6 m, vidutinis ežero gylis - 3 m). Ežeruose - 28 rūšių žuvis. Iš jų itin retos: lašiša, ežerinis sykas, skersnukis, perpelė. Žvejai dažniausiai sugauna kuojų, karšių, ešerių ir lydekų. Kiekvienais metais nemažai ežerų yra įžuvinami⁸.

Gamtiniai resursai, kraštovaizdis su gausiais vandens telkiniais, pušynais, sengirėmis yra vertingi rekreaciniai resursai, sudarantys prielaidas tiek poilsio ir turizmo, tiek ir žuvininkystės bei akvakultūros vystymui.

⁴ https://lt.wikipedia.org/wiki/Auk%C5%A1taitijos_nacionalinis_parkas

⁵ Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas „Lietuva 2030“ <https://www.bendrasisplanas.lt/wp-content/uploads/2020/07/LR-BP-Lietuvos-regionai-2030.pdf>

⁶ Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas „Lietuva 2030“ <https://www.bendrasisplanas.lt/wp-content/uploads/2020/07/LR-BP-Lietuvos-regionai-2030.pdf>

⁷ [583 Dėl ekologinių, archeologinių ir rekreacinių požiūriu ypač vertingų teritorijų, esančių valstybin... \(lrs.lt\)](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.233322/asr)

⁸ [Gamta | Ignalinos rajono savivaldybė \(ignalina.lt\)](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.233322/asr)

Ignalinos miestas užima 605,74 ha., kaimiškoji teritorija – 143481,16 ha⁹. Ignalinos rajonas - nepalanki ūkininkavimui vietovė (visa VVG teritorija priskiriama didelio nepalankumo vietovių kategorijai)¹⁰. Prie vietovių, kuriose esama didesnio intensyvumo gamtinių kliūčių (iki 32 balų imtinai) priskirtos Ignalinos miesto, Ignalinos, Kazitiškio, Linkmenų, Rimšės ir Vidiškių seniūnijos.¹¹

Ignalinos VVG teritorijoje yra net 89 saugomos teritorijos (2 rezervatai, 36 draustiniai, 16 gamtos paveldo objektų, 1 nacionalinis parkas, 3 regioniniai parkai, 3 biosferos poligonai, 19 buveinių apsaugai svarbių teritorijų, 9 paukščių apsaugai svarbios teritorijos). **(R.G4)**. Bendrą saugomų teritorijų plotą rajono teritorijos atžvilgiu skaičiuoti metodiškai nėra teisinga, nes didelė dalis saugomų teritorijų „persidengia“¹² Ignalinos rajono savivaldybės administracijos duomenimis, „persidengiančios“ saugomos teritorijos užima 24,9 proc. rajono teritorijos¹³. **(R.G5)**

VVG teritorijoje – išskirtinai turtinga biologinė įvairovė ir tai liudija saugomų teritorijų gausa, užtikrinanti jos apsaugą. Vandens telkiniuose gyvena 35 žuvų rūšys, priklausančios 13 šeimų **(R.G6)**. Praktiškai visuose ežeruose gyvena karšiai, plakiai, kuojos, ešeriai, lydekos, aukšlės. Vertingiausios žuvų rūšys rajone: lašišos, šlakiai, syka, peledės ir seliavos. Tikras ichtiofaunos „paminklas“ - ežerinė stinta. Tai nuo ledynmečio laikų Lietuvos ežeruose išlikusi žuvis¹⁴.

Aukštaitijos nacionalinio parko (ANP) teritorijoje, kurio didžioji dalis priklauso Ignalinos rajonui, auga 633 grybų rūšys, yra rasta 779 aukštesniųjų augalų rūšys iš 96 šeimų, Šiuo metu parke žinoma apie 60 Lietuvos Raudonosios Knygos aukštesniųjų augalų. Čia auga ir patys rečiausi šalies augalai, kurie Lietuvoje randami vos keliose vietose. Ažvinčių girioje auga pušynai, sulaukę 200 ir daugiau metų. Šiuo metu saugomose teritorijose rasta apie 650 vabalų rūšių, kurie priskiriami 56 šeimoms. Yra labai senų ir retų rūšių, gausu retųjų drugių rūšių. Rajono saugomose teritorijose sutinkami 209 rūšių paukščiai (iš jų čia veisiasi - 151 rūšis). ANP pasididžiavimas - tai 51 rūšis iš Raudonosios knygos sąrašo. Paukščių, kurių apsauga susirūpinta Europos Sąjungos šalyse, Parke aptinkama 45 rūšys. Žinduolių sutinkama apie 50 rūšių. Savo augalija rajonas yra vienas turtingiausių Lietuvoje – čia auga apie 59% „laukinių“ rūšių, 67 augalai įrašyti į Raudonąją knygą¹⁵.

Vandens kokybė Ignalinos rajone gera. Nugležtiname vandenyje geležies koncentracija sudaro nuo 50 µg/l iki 180 µg/l, neviršija 200µg/l kas atitinka Lietuvos higienos normą HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Ignalinos rajono maudyklų vandens kokybės rezultatai pastaraisiais metais atitiko Lietuvos higienos normos HN 92:2007 reikalavimus **(R.G7)**¹⁶. Visi oro kokybės rodikliai VVG teritorijoje yra ženkliai geresni nei vidutiniai šalies rodikliai. Pavyzdžiui, į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis VVG teritorijoje, tenkantis 1 km² fiksuotas itin mažas (maždaug 9 kartus mažesnis nei vidutiniškai Lietuvoje) ir matoma spartaus mažėjimo tendencija (2009 m. 100 kg/km², 2014 m. 39kg/km²)¹⁷, **(R.G8)**.

9 www.zis.lt, Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, Valstybės įmonė Valstybės žemės fondas, Lietuvos respublikos žemės fondas

10 Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. balandžio 1 d. įsakymas Nr. 3D-24,5

11 Ignalinos rajono savivaldybės administracijos pateikta informacija

12 Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų kadastras <https://stk.am.lt/portal/statisticalInformation.action>

13 Saugomų teritorijų valstybės kadastras <https://stvk.lt/stat>

14 https://lt.wikipedia.org/wiki/Europin%C4%97_stinta

15 <https://saugoma.lt/lt/teritorijos/aukštaitijos-nacionalinis-parkas>

16 Ignalinos rajono visuomenės sveikatos biuras, 2023

17 [Ignalinos r. monitoringo programa 2023-2028 metams \(ignalina.lt\)](https://ignalina.lt/doclib/iozo9vgybb5wtra9du1cws132xcskded)

<https://ignalina.lt/doclib/iozo9vgybb5wtra9du1cws132xcskded>

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje elektros energija iš AIE gaminama saulės šviesos elektrinėse, kogeneracinėse elektrinėse (biudujos) ir hidroelektrinėse. Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2021-06-04 duomenimis, Ignalinos rajone buvo išduota 12 leidimų gaminti elektros energiją saulės šviesos elektrinėse, kurių bendra galia siekia 0,2754 MW. Fotovoltinės geografinės informacinės sistemos (PVGIS) duomenimis, Lietuvos geografinėje teritorijoje įrengta 1 kW galimumo saulės fotovoltinė elektrinė gamina 935 kWh per metus. Taigi, Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje įrengtos saulės šviesos elektrinės per metus pagamina apie 257,54 MWh (22,15 tne) elektros energijos. AIE dalis bendrame galutinės energijos suvartojime Ignalinos rajono savivaldybėje yra 70,0 proc. ir viršija Lietuvos AEI dalį galutinio energijos vartojimo balanse (2020 m. ji siekė 27,36 proc.). Savivaldybėje didelę įtaką AIE naudojimui daro biokuro naudojimas, kuris tarp AIE rūšių sudaro 91,5 proc., o bendrame energijos vartojime 64,0 proc.¹⁸ 2022 m. atsinaujinančios energetikos bendruomenių rajone registruota nebuvo.¹⁹

Nors gamtiniai išteklių Ignalinos rajone yra išskirtinai kokybiški, įvairūs ir turtingi, esantys saugomose teritorijose - prižiūrimi, tačiau daug rūpesčių kelia du aspektai: Sosnovskio barščių gausėjimas (mažina teritorijos vertę, turistinį, rekreacinį patrauklumą) ir vandens telkinių senėjimas, užaugimas, pakrančių prastėjimas (taip pat turi įtakos turistinių paslaugų vystymui, rekreacinei žvejybai) (**R. G9**).

VPS teritorijai būdingas turtingas kultūrinis paveldas, išskirtinis pakrančių gyvenimo būdas ir tradiciniai renginiai, susiję su žuvininkyste. Kasmet vyksta tradicinė šventė „Trauk stintelė“, „Palūšės regata“, mėgėjiškos žūklės varžybos. Ignalinos rajone, Strigališkio kaime yra žuvininkystės muziejus, Ignalinos krašto muziejuje veikia žuvininkystės tradicijų, metodų ekspozicija (ineraktyvus maketas). Rajone veiklą vykdo sertifikuoti amatininkai Valdas Gaidelis (žuviene, rūkyta žuvis), Gediminas Šatkauskas (rankų darbo blizgės)²⁰. Kiekvienos Ignalinos rajono bendruomenės teritorija ir gyvenimo būdas daugiau ar mažiau, bet siejasi su vandens telkinių pakrante, kiekvienoje bendruomenėje yra žvejų mėgėjų ar žuvininkystės verslo atstovų.

VPS teritorijoje puoselėjami unikalūs tradiciniai su pakrančių gyvenimo būdu susiję renginiai (žiemos šventė „Trauk stintelė“, Sekminės Meironyse - karvių plukdymas ežeru iš kaimo į vasaros ganyklas, regata Palūšėje).

Salų kultūriniame draustinyje saugomas **Aukštaitijos paežerių kaimo etalonas**²¹.

Teritorijoje suskaičiuojami 26 piliakalniai ir 38 pilkapynai. Žinomiausias ir labiausiai lankomas Ginučių piliakalnio kompleksas su Ginučių ir Papiliakalnės piliakalniais. IRVVG teritorijoje yra 6 etnografiniai kaimai: Didžiasalo, Senosios Katinautiškės, Kudabiškės, Salų II, Mėčionių, Kukutėlių. IRVVG teritorijoje yra 11 dvarų ir dvarviečių įrašytų į kultūros vertybių registrą. Geriausiai išsilaiškė ir sutvarkyti arba tvarkomi yra Vidiškių, Dūkšto, Paliesiaus ir Meikštų dvarai. Teritorijoje yra 4 vandens malūnai: Ginučių, Gaveikėnų Juodagalvių ir Pakaso. Iš 18-ios teritorijoje esančių bažnyčių 2 – Palūšės Šv. Juozapo ir Mielagėnų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia – įrašytos į kultūros vertybių registrą.²²

Visi šie objektai yra vandens telkinių pakrantėse ir tarpiai susiję su pakrančių bendruomenių gyvenimo būdu, todėl yra svarbūs VPS.

VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Ignalinos rajono teritoriją išskirtinumą ir identitetą Lietuvos kontekste rodo šie požymiai (skaitinės reikšmės, duomenų šaltiniai ir platesnė apžvalga pateikiami tolesniuose skyriuose):

¹⁸ Ignalinos rajono savivaldybės atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų planas iki 2030 m.

<https://ignalina.lt/doclib/6wiwbhzd1k5bbv67qr8uvnskre6p7rhw>

¹⁹ <https://www.vert.lt/elektra/Puslapiai/leidimulicenciju-turetojai.aspx>

²⁰ <https://www.tautinispaveldas.lt/tradiciniai-amatininkai/>

²¹ <https://saugoma.lt/lt/teritorijos/salu-kulturinis-draustinis>

²² Kultūros vertybių registras <https://kvr.kpd.lt/#/>

Gamtiniai ir geografiniai:

- viena ežeringiausių Lietuvos teritorijų (po Molėtų ir Zarasų);
- teritorija išsiskiria vertingiausia rekreacinių resursų kompozicija (po Pajūrio) - vandens telkiniai, pušynai, raižytas reljefas, pramonės nebuvimas;
- seniausias Lietuvoje nacionalinis parkas, daug saugomų teritorijų;
- dalis VVG teritorijos turi kurortinės teritorijos statusą (Ignalinos miestas, Strigailiščio ir Palūšės kaimai).
- Gamtinio, aktyvaus turizmo ir poilsio (susijusio su vandens telkiniais) arealas;
- labiausiai į Rytus nutolusi Lietuvos VVG, periferinė šalies savivaldybė;
- teritorija priskiriama retai apgyvendintų teritorijų kategorijai (RAT), kur ypatingai mažas gyventojų tankumas);
- reikšmingą dalį IRVVG teritorijos sudaro pasienio zona (išorinė Europos Sąjungos siena su Baltarusija);
- IRVVG teritorija – tikslinis Ignalinos atominės elektrinės regionas (AE turi tik Ignalinos vardą, pats objektas yra kitoje savivaldybėje).

Socialiniai-ekonominiai

Žemo gyventojų ekonominio aktyvumo ir sparčios depopuliacijos teritorija:

- didžiausias Lietuvoje senatvės koeficientas (pagyvenusių asmenų skaičius, tenkantis 100 vaikų);
- socialinės pašalpos gavėjų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų yra didžiausias šalyje;
- depopuliacija šalies rodiklį lenkia ko ne 3,5 karto;
- verslumo lygis IRVVG teritorijoje - tris kartus mažesnis už Lietuvos vidurkį;
- nėra nei vienos didelės, nei vienos pramonės įmonės.

Kultūriniai:

- unikalūs tradiciniai su pakrančių gyvenimo būdu susiję renginiai (žiemos šventė „Trauk stintelę“, Sekminės Meironyse - karvių plukdymas ežeru iš kaimo į vasaros ganyklas, regata Palūšėje).

didelė etnografinių kaimų įvairovė (6 etnografiniai kaimai, 2 iš jų - Salų ir Didžiasalio etnokultūriniai draustiniai)²³. Salų kultūriniame draustinyje saugomas Aukštaitijos paežerių kaimo etalonas²⁴.

- didžiausias Lietuvoje - Gedžiūnėlių pilkapynas, užimantis 40 ha plotą. Jį sudaro 560 pilkapių²⁵.

Teritorijos vizija reikšminga dalimi apima ir gamtinius teritorijos vystymo aspektus bei potencialą ir labai priklauso nuo jų kokybės ir būklės. (IRVVG teritorija – tvariai vystomas, patogus gyvenimui, patrauklus turizmui, poilsiui, sportui bei žuvininkystei, palankus verslui ir inovacijoms kraštas, kuriame gausu išskirtinių paslaugų turistams, kokybiškų vietos produktų, idomių lankytinų objektų ir pramogų).

²³ [Didžiasalio etnokultūrinis draustinis | Saugoma](https://saugoma.lt/lt/teritorijos/didziasalio-etnokulturinis-draustinis) <https://saugoma.lt/lt/teritorijos/didziasalio-etnokulturinis-draustinis>

²⁴ <https://saugoma.lt/lt/teritorijos/salu-kulturinis-draustinis>

²⁵ <https://ignalina.lt/-/apie-rajona/architekturaliniai-archeologiniai-istoriniai-paminklai/185>

2.2.	ŽVVG teritorijos gyventojų poreikių analizė
------	---

Informacija apie gyventojų poreikių tyrimo metodus

Rengiant žuvininkystės VPS į procesą buvo siekiama įtraukti kuo daugiau įvairių sektorių, amžiaus, socialinių grupių gyventojus iš visos VVG teritorijos. Reikia pastebėti, kad sektoriaus specifika ir nepakankamas visuomenės informuotumas apie jo teikiamas galimybes ir ribas lėmė, kad dalyvavimas nebuvo gausus. Tradiciškai rajono gyventojai žuvininkystės sektoriui priskiria verslinę žūklę, akvakultūrą, žuvies auginimą uždaroje sistemoje ir kviečiami dalyvauti žuvininkystės VPS rengimo procese teigia kad jie nesusiję su sektoriumi. Mėgėjiška žvejyba, turizmo paslaugos, šventės gyventojų siejami su pomėgiais, tradicijomis ir gyvenimo būdu kol kas dalies gyventojų nelaikomos žuvininkystės sritimi, o žinios apie mėlynąją ekonomiką yra labai fragmentiškos. Tai rodo, kad gyventojų informavimo ir aktyvinimo poreikis VVG teritorijoje yra reikalingas. Įgyvendinant 2014-2020 m. dvisektorę Ignalinos rajono kaimo r žuvininkystės plėtros strategiją bei rengiant naujojo laikotarpio VPS organizavome renginius ir viešiname informaciją, kuri praplėstų vietos gyventojų žinias apie sektorių ir plačias jo teikiamas galimybes.

Kad gyventojų dalyvavimas būtų visapusiškas ir efektyvus, o jų poreikiai objektyviai atsispindėtų Strategijoje, buvo pasirinkti šie gyventojų poreikių tyrimo metodai:

- **Apklausa.** Šio dokumento rengimui pasirinktas ne visuotinis vietos gyventojų anketavimas, o ekspertinės patirties turinčių asmenų apklausa. Klausimynas pateiktas asmenims, turintiems verslo (įskaitant turizmo ir žuvininkystės sektorius), visuomeninės veiklos (bendruomenių lyderiai, NVO) ir vietos valdymo (įstaigų vadovai) patirties. Ekspertinės patirties turinčių asmenų apklausa nereikalauja tokios didelės imties kaip visuotinė gyventojų apklausa.

- Sudarytas tikslingai labai trumpas 7 klausimų klausimynas. Ekspertams buvo suteikta galimybė klausimyną pildyti elektroniniu būdu ir popierinį (pagal pageidavimus). Informacija apie anketavimą ir nuoroda į anketą patalpinta interneto puslapiuose www.irvvg.lt, www.ignalina.lt, Facebook paskyroje (IRVVG ir Ignalinos rajono savivaldybės), taip pat išplatinta elektroniniu paštu (išsiųsta daugiau kaip 50 adresatų), IRVVG nariai dalinasi savo informacijos sklaidos kanalais. Gautas 24 anketos (visos užpildytos korektiškai). Apibendrinti visų anketų duomenys. *Prieduose pateikiamas klausimynas, kurį pildė respondentai.*

- Naudoti ir anketavimo, atlikto 2023 m. rengiant Ignalinos rajono kaimo plėtros strategiją 2023-2029 m., taip pat žvejų mėgėjų apklausos rezultatus²⁶.

- **Focus grupės.** Suorganizuoti Focus grupių susitikimai su aktyviausiais valdžios (7 dalyviai), verslo (17 dalyvių), pilietinės visuomenės atstovais (6 dalyviai). Susitikimų metu taikyti aktyvūs metodai: dalyviai rengė sektorinius SSGG, jas reitingavo, taip pat identifikavo poreikius. Modeliavome priemones, kurios gali būti finansuojamos, dalyvavo diskusijose, teikė projektų idėjas ir balsavo už teminę VPS sritį.

- **Nestruktūruoti interviu akis į akį** su žuvininkystės regiono plėtros procesuose dalyvaujančių įstaigų bei organizacijų vadovais (daugiau kaip 10 bendruomenių vadovų, daugiau kaip 10 žuvininkystės projektus įgyvendinusių pareiškėjų). Interviu leido įvertinti organizacijų ir verslo nuotaikas ir preliminarinius planus rengti paraiškas.

- **Vieno atvejo tyrimai.** Šie tyrimai buvo atlikti su asmenimis, įgyvendinusiai programos projektus. Pokalbių metu buvo tiriama jų geroji ir prastoji patirtis įgyvendinant projektus. Išnagrinėti aspektai, skatinantys tęsti projekcinę veiklą ir faktoriai, kurie lemia apsisprendimą nebesikreipti paramos.

- **Komandinis darbas.** IRVVG visuotinio narių susirinkimo metu pristatyta žuvininkystės VPS rengimo eiga, išklausti narių pasiūlymai.

- **Ekspertinis interviu.** Individualūs susitikimai su sektorių atstovais, specialistais (savivaldybės skyrių vadovai, seniūnai, biudžetinių įstaigų vadovai, miesto VVG). Susitikimų ir

²⁶ *Vidaus vandenų žuvininkystės studija, 2020 m. Lietuvos respublikos aplinkos ministerija.*

pokalbių metu aptartas priemonių derinimas ir takoskyros, inovacijos, ekonominė plėtra ir projektų valdymas, visuomeninė veikla žuvininkystės sektoriuje.

Svarbu paminėti, kad modeliuojant VPS priemones ir planuojant finansinius išteklius žuvininkystės VPS buvo atsižvelgiama į IRVVG administracijos patirtį ir **Patariamios inovatorių grupės** narių įžvalgas.

Strategijos rengimo procese integruotai taip pat buvo taikomi šie metodai: statistinė matematinė duomenų analizė, literatūros analizė, loginė analizė, dedukcinis ir indukcinis metodai, aprašomasis ir grafinis metodai, lyginamoji analizė, duomenų ir rezultatų sintezė bei grafinis vizualizavimas.

Ekspertinės patirties turinčių asmenų apklausoje dalyvavo visuomeninio sektoriaus, NVO atstovai (43 proc.), verslininkai (įskaitant ir žuvininkystės sektorių) (22 proc.), vietos valdžios, biudžetinio sektoriaus atstovai (13 proc.), fiziniai asmenys. Daugiausiai, net 83 proc. respondentų paklausti apie VPS temą pasirinko: Mėlynasis turizmas (su žuvininkyste ir vandens telkiniais susijusių paslaugų turistams kūrimas ir vystymas), likusieji pasirinko „Inovacijų ir kokybiškų darbo vietų kūrimas žuvininkystės sektoriuje“. Reitinguodami poreikius pagal svarbą apklausos dalyviai sužymėjo juos tokia tvarka:

- Saugoti žuvininkystės paveldą ir pakrančių gyventojų tradicijas, perduoti jas jaunimui, didinti visuomenės informuotumą apie sektorių (75 proc. dalyvavusių apklausoje šiam poreikiui suteikė aukščiausią prioritetą)
- Išsaugoti vandens telkinių ir kitų gamtinių resursų kokybę, skatinti tvarų vystymąsi
- Kurti palankias žvejybos ir turizmo sąlygas pritaikant esamus objektus ir pakrantes (gerinti pakrančių prieinamumą ir infrastruktūrą)
- Kurti ir vystyti mėlynojo turizmo paslaugas (didinti paslaugų skirtų gyventojams ir turistams kiekį bei įvairovę, gerinti esamų paslaugų kokybę).

Atsakinėdami į atvirą klausimą apie poreikius respondentai įvardino: dvi sritis – sąlygų rekreacinei žvejybai (smulkiosios infrastruktūros) trūkumą (prieplaukos, valčių nuleidimo vietos, pakrančių takai, pakrančių valymas, savarankiško žuvies rūkymo vietos), taip pat galimybė gauti ar ragauti žuvies, informacijos trūkumas apie rekreacinės žvejybos galimybes.

Paprašyti nurodyti kokio dydžio negrąžintina finansinė parama pakankama/racionali žuvininkystės verslo projektams remti Ignalinos rajone? Daugiau nei pusė respondentų nurodė 50 tūkst. Eur. ir daugiau. 46 proc. nurodė, kad ne pelno projektams racionalus paramos dydis būtų 20 tūkst ir daugiau.

Rengdami žuvininkystės VPS pasinaudojome Ignalinos rajono kaimo plėtros strategijos rengimo metu vykdytos visuotinės gyventojų apklausos rezultatais, kurie logiškai siejasi su nagrinėjamu žuvininkystės sektoriumi ir jo plėtros sąlygomis.²⁷ Panaudojome gyventojų apklausos rezultatus apie teritoriją ir jai būdingus požymius. Kaip labai svarbias (suteikė 5 balus) gyventojai nurodė šias teritorijos **stiprybes**: Didelis rekreacinis potencialas - gausu švarių ežerų, saugomų teritorijų (52 proc. respondentų suteikė 5 balus); Gilios aktyvaus turizmo ir sporto gamtoje tradicijos, susiformavę turistų ir poilsiautojų srautai, yra jiems skirtų paslaugų (46 proc.).

Gyventojai sureitingavo **silpnybes**, tris surinkusios daugiausiai žymėjimų „5-labai aktualu“ yra šios: Trūksta paslaugų gyventojams ir turistams (55 proc.); Žemas gyventojų verslumo ir pajamų lygis, didelė ekonomiškai neaktyvių gyventojų dalis (50 proc.).

3 svarbiausios **ekonominės problemos**, kurias kaip svarbiausias nurodė respondentai (pasirinko iš 6 galimų variantų): Žemas gyventojų pajamų lygis (mažas darbo užmokestis) 64 atsakymai; Žemas gyventojų verslumo lygis (58 atsakymai); Neišnaudojamas turizmo ir paslaugų sektoriaus potencialas (53 atsakymai).

3 svarbiausios **gyvosios aplinkos problemos**: Neišnaudotas gamtinių resursų potencialas sportui ir sveikatinimui (76 atsakymai), gyventojų aplinkosauginio sąmoningumo stoka (62 atsakymai), Natūralių, ekologiškų produktų ir paslaugų stoka (52 atsakymai).

²⁷ [IGNALINOS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ - Ignalinos rajono vietos plėtros strategija 2023–2029 m. \(irvvg.lt\)](http://ignalinos.rajono.vietos.veiklos.grupe.lt)

3 svarbiausios **socialinės problemos**, kurias pasirinko respondentai: Didelė ekonomiškai neaktyvių (gaunančių pašalpas) gyventojų dalis. Aukštas senatvės koeficientas (79 atsakymai (iš 95)); Trūksta socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų (ypač atokiose vietovėse), (58 atsakymai (iš 95)).

Apklausa yra tik vienas iš naudotų gyventojų nuomonės tyrimų metodų naudotų rengiant šią VPS, todėl tolimesnėse dalyse nurodytos informacijos (pavyzdžiui poreikių) sąsajos bus reikšmingos, tačiau neidentiškos.

Svarbu akcentuoti, kad žuvininkystės Vietos plėtros strategija parengta atsižvelgiant į vietos gyventojų nuomonę ir pasiūlymus, tačiau tik tuos, kurie gali būti taikomi atsižvelgiant į formaliuosius dokumento rengimo ir įgyvendinimo reikalavimus. Pavyzdžiui, pasitaikantis gyventojų pasiūlymas visas lėšas panaudoti ežerų išuvinimui, negali būti pritaikytas šios VPS kontekste.

2.3.	ŽVVG teritorijos socialinė situacija
------	--------------------------------------

VPS teritorijoje gyventojų skaičius kasmet mažėja. Remiantis 2022 metų pradžios duomenimis²⁸, nuolatinių gyventojų skaičius per 2014 -2022 m. laikotarpį Ignalinos rajone sumažėjo nuo 17 141 iki 14 464, t. y. 15,62 proc. bendrą šalies rodiklį (4,9 proc.) lenkia ko ne 3,5 karto (R. S1).

Gyventojų mažėjimas rajone siejamas tiek su natūralia gyventojų kaita, tiek su vidaus ir tarptautine migracija. Rajone kasmet miršta kelis kart daugiau gyventojų, nei gimsta.

Kitas veiksnys įtakojantis gyventojų mažėjimą yra gyventojų migracija. Per 2014-2022 m. laikotarpį daugiau asmenų išvyko nei atvyko. Atvykusiųjų ir imigrantų - 4369 asmenys, tai sudaro 0,45 proc. šalies mastu. Išvykusiųjų ir emigrantų – 5590 asmenys, tai yra 12,29 proc. apskrities ir 0,59 šalies mastu²⁹. Taigi, bendrą gyventojų skaičiaus sumažėjimą 66,75 proc. nulemia natūrali gyventojų kaita, o 33,25 proc. – migracijos procesas (R. S2)

Analizuojant Ignalinos rajono savivaldybėje gyvenančius gyventojus pagal amžiaus grupes, Valstybės duomenų agentūros 2021 m. gyventojų ir būsto surašymo duomenimis³⁰ iki 5 metų amžiaus buvo 430 gyventojų (2,91 proc.), 5-9 m – 507 gyv. (3,43 proc.), 10-14 m. – 561 gyv. (3,8 proc.), 15-24 m. – 1432 gyv. (9,69 proc.), 25-39 m. – 2417 gyv. (16,35 proc.), 40-64 m. – 5605 gyv. (37,92 proc.) ir vyresni nei 65 m. amžiaus 3829 asmenys (25,90 proc.). Duomenys rodo, kad didžiausią dalį rajono gyventojų sudaro asmenys nuo 40 iki 64 metų amžiaus. 63,8 proc. rajono gyventojų – vyresni nei 40 metų (R S3).

Per 2020-2022 metų laikotarpį Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų sudėtis pagal amžių prastėjo, t.y. sumažėjo vaikų iki 9 metų (nuo 1054 iki 885), 15-24 m. grupėje (nuo 1497 iki 1378) bei vyresnių nei 65 metų amžiaus gyventojų (nuo 4088 iki 3785), tačiau didėjo 40–64 metų amžiaus gyventojų dalis (nuo 5393 iki 5498)³¹ toks gyventojų pokytis fiksuojamas ir Utenos apskrities lygiu.

Ignalinos rajone 2020-2022 metų laikotarpiu vyrų skaičiaus sumažėjo 0,03 proc. (nuo 6847 iki 6845), o moterų padaugėjo 0,47 proc. (nuo 7583 iki 7619). Kai tuo tarpu Lietuvoje ir Utenos apskrityje per analizuojamą laikotarpį vyrų ir moterų skaičius didėjo: Lietuvoje: vyrų - 0,17 proc. (nuo 1 304 354 iki 1 306 599), moterų – 0,65 proc. (nuo 1 489 736 iki 1 499 399), apskrityje: vyrų - 0,37 proc. (nuo 58821 iki 59038), o moterų – 0,70 proc. (nuo 66142 iki 66606). 2022 metų duomenimis Ignalinos rajono savivaldybėje buvo 6845 vyrų (47,32 proc.) bei 7619 moterų (52,68 proc.)³² šis Ignalinos rajono gyventojų pasiskirstymas pagal lytį, atitinka šalies bei Utenos apskrities tendencijas.

Ignalinos rajono savivaldybės teritorijoje 2021 m., įskaitant ir miesto gyventojus, gyveno³³ 12 229 lietuviai ir 2 553 kitos tautybės gyventojai, tai sudarė 17,27 proc. visų Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų, iš jų: 1 096 – rusų tautybės, 882 – lenkų, 231 – baltarusiai, 77 – ukrainiečiai ir 73 kitos tautybės, likę 194 tautybės nenurodė, arba duomenys yra konfidencialūs ir neteikiami.

Analizuojant Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymą pagal išsilavinimą, remiantis Lietuvos Respublikos 2021 m. gyventojų ir būsto surašymo rezultatais,³⁴ matoma, kad rajone daugiausia gyventojų – 4423 (31,96 proc.) turi vidurinį išsilavinimą (R S04), 2624 gyventojai (18,96 proc.) yra įgiję aukštąjį išsilavinimą, 2496 gyventojai (18,03 proc.) turi aukštesnįjį (įskaitant specialųjį vidurinį) išsilavinimą, 2292 gyventojų (16,56 proc.) yra įgiję pagrindinį išsilavinimą, 1749 (12,64 proc.) – pradinis išsilavinimas ir 250 gyventojų (1,81 proc.)

²⁸ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R167#/>

²⁹ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R228#/>

³⁰ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=075f69a5-4342-4d1a-8252-9d8181e60900>

³¹ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=7a7a5397-4ad1-4f0e-addb-a5ef8e54535d>

³² <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=cfb6feb2-be71-4e57-9870-71ac46b6931b>

³³ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=3547bb53-13fd-4a76-afcb-f01bd0706aa7>

³⁴ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=3bbc8159-78aa-4ead-8577-bd9b7d082bf6#/>

yra nebaigę pradinės mokyklos, nelankę mokyklos, neraštingi. Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą nesiskiria nuo šalyje fiksuojamų proporcijų.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis³⁵ šalyje demografinis senatvės koeficientas, kurį sudaro pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus per 2014-2022 metų laikotarpį išaugo 42,86 procentiniais punktais, o Utenos apskrityje augo 57,14 procentiniais punktais, kai tuo tarpu Ignalinos rajone fiksuotas šio rodiklio augimas yra 59,91 procentiniai punktai. 2022 m. Ignalinos rajone demografinis senatvės koeficientas sudarė 371 pagyvenusių asmenų šimtui vaikų ir išlieka aukščiausias Lietuvoje nuo 2014 metų. **Ignalinos rajonas yra didžiausią pagyvenusių žmonių dalį turinti Lietuvos savivaldybė (R. S4).**

Nepalankias demografinės raidos tendencijas rodo ir aukštas Ignalinos regiono gyventojų medianinis amžius, kuris 2022 m. pabaigos duomenimis siekia 50 metus, tuo tarpu šalyje šis rodiklis – 44 metai, o Utenos apskrityje 50 metų. Jei bendrai šalyje nuo 2014 m. iki 2022 m. gyventojų medianinis amžius didėjo nuo 42 iki 44 metų, t. y. pailgėjo 2 metais, tai Ignalinos rajone padidėjo nuo 48 iki 50 metų ir bendrą šalies rodiklį viršija 6 metus³⁶ (R. S5).

Vidutinis metinis bedarbių skaičius Ignalinos rajono savivaldybėje³⁷, 2014 – 2022 metais sumažėjo vidutiniškai 469,9 vnt. (27,78 proc.) (nuo 1691,6 iki 1221,7), šalyje bedarbių sumažėjo 9,05 proc. (nuo 173005,7 iki 15734420). Nors bedarbių mažėjo, tačiau 2022 metų duomenimis minėtas rodiklis sudaro 14,88 proc. ir 9,66 procentinio punkto viršija Utenos apskrities (5,22 proc.) vidurkį (R.S6).

Apžvelgiant 2021 metų Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymą pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį nustatyta, kad: iš pensijos gyveno 6134 (33,36 proc.) gyventojų, iš darbo užmokesčio – 5127 (27,88 proc.) gyv., šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaikomi – 3906 (21,24 proc.) gyv., iš pašalpos - 2041 (11,10 proc.) gyv., kitą pragyvenimo šaltinį nurodė 465 (2,52 proc.) gyv., pajamos iš žemės ūkio veiklos – 312 (1,70 proc.) gyv., pajamos iš savo ar šeimos verslo – 131 (0,71 proc.) gyv., valstybės išlaikomi – 123 (0,67 proc.) gyv., stipendija – 122 (0,66 proc.) gyv., pajamos iš nuosavybės ar investicijų – 23 (0,13 proc.) gyventojai ir 2 (0,01 proc.) asmenys nenurodė pragyvenimo šaltinio³⁸. Vertinat gyventojų pragyvenimo šaltinį matyti, kad reikšminga dalis Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų, kaip pagrindinį pragyvenimo šaltinį nurodo pensiją, (R.S7).

Gyventojų tankis VPS teritorijoje – Ignalinos rajone (įskaitant miestą) 2022 m. pradžios duomenimis³⁹ buvo 10,0 gyventojų 1 kvadratiniam kilometre (R.T1), o šalies mastu lenkia tik Varėnos savivaldybę (9,4 gyv./km²), kai tuo tarpu šalyje bendras gyventojų tankis yra 43,0 gyv./km². Gyventojų tankumas kaimiškojoje Ignalinos rajono dalyje (eliminavus Ignalinos miestą) 2022 m. – 6,8 gyventojų viename km². ir yra 6 kartus mažesnis už Lietuvos vidurkį.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis⁴⁰ 2022 m. IV ketvirtį vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis šalies ūkyje (su individualiomis įmonėmis) sudarė 1177,30 Eur, Ignalinos rajono savivaldybėje – 906,2 Eur. Taigi 2022 m. ketvirtą ketvirtį Ignalinos rajono savivaldybėje vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis buvo 23,03 proc. mažesnis nei šalyje (R.S8)

Rajone daug šeimų ir asmenų, kurių pagrindinis pragyvenimo šaltinis – socialinė parama. Pastarųjų metų ekonominiai sunkumai lemia įvairias socialines problemas. Dėl nedarbo rajone labai daug besikreipiančiųjų socialinės paramos (socialinės pašalpos, kompensacijos už šildymą ir kieto kuro įsigijimą, pagalbos maisto produktais, paramos mokiniams)⁴¹.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis⁴² Ignalinos rajono savivaldybėje 2022 metų pabaigoje socialines pašalpas gavo 943 asmenys. Analizuojant 2014-2022 metus matomas

³⁵ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=d63ae006-f693-4ad3-8044-b83039e2bcdd>

³⁶ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=ada56d13-af5e-4796-af0-2fae7e8eb75c>

³⁷ <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88>

³⁸ [https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=28dd812d-fb70-48fe-9493-1dc2976218aa#/#/](https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=28dd812d-fb70-48fe-9493-1dc2976218aa#/)

³⁹ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=b43a913c-1f96-4e21-aa90-f4377ba59df8>

⁴⁰ [https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=badb13ec-9576-484e-9399-09dd2270b2dd#/#/](https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=badb13ec-9576-484e-9399-09dd2270b2dd#/)

⁴¹ <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d7f34cd0cecc11ed9978886e85107ab2>

⁴² [https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R469#/#/](https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R469#/)

socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus mažėjimas nuo 1743 iki 943, t.y. 45,90 proc., kai tuo tarpu šalyje mažėjo 53,92 proc.

Neaktyvi darbo rinka lemia aukštą 1 tūkst. gyventojų tenkantį socialinės pašalpos gavėjų skaičių. Nors 2018-2022 m. laikotarpiu Ignalinos rajone šis rodiklis sumažėjo 15,15 proc. (nuo 76 iki 66), tačiau 2022 metais šis skaičius Ignalinos rajone buvo 66, kai Utenos apskrityje 38, o šalyje – 23⁴³. **Socialinės pašalpos gavėjų skaičius, tenkantis 1 tūkst. gyventojų 186,96 proc. viršija bendrą šalies rodiklį ir yra vienas iš didžiausių šalyje (R. S10).**

Remiantis Ignalinos rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų planu⁴⁴, Ignalinos rajone 2023 metų pradžioje žmonių su negalia buvo 1385 asmenys, iš jų: 1298 suaugę asmenys ir 87 vaikai. Lyginant su 2014 metų duomenimis⁴⁵ bendras žmonių skaičius su negalia sumažėjo nuo 2247 iki 1385, tai yra 38,36 proc., tačiau mažėjo ir bendras gyventojų skaičius. Šioje VPS numatoma skatinti vietos pareiškėjus, įgyvendinančius projektus, adaptuoti savo kuriamas paslaugas žmonėms su specialias poreikiais.

VPS teritorija pasižymi prastesniais nei vidutiniai Lietuvos socialiniais rodikliais: čia gerokai sparčiau nei bendrai Lietuvoje vyksta depopuliacija, „seniausia“ savivaldybė Lietuvoje pagal gyventojų amžiau sudėtį, didžiausias šalyje santykinis pašalpų gavėjų skaičius, itin mažas gyventojų tankumas, žemesnis už vidutinį gyventojų pajamų lygis.

Teritorijos socialinė situacija siejasi su IRVVG teritorijos vizija „IRVVG teritorija – tvariai vystomas, patogus gyvenimui, patrauklus turizmui, poilsiui, sportui bei žuvininkystei, palankus verslui ir inovacijoms kraštas, kuriame gausu išskirtinių paslaugų turistams, kokybiškų vietos produktų, įdomių lankytinų objektų ir pramogų“. IRVVG teritorijos vizija orientuota į šios teritorijos patogumą bei patrauklumą jos gyventojams įskaitant paslaugų prieinamumą (galimybę naudotis vandens telkiniais ir jų pakrantėmis žvejybai, turizmui ir poilsiui) ir įtraukimą (kuriant verslus, naujas darbo vietas, gerinant jų kokybę), kad niekas neliktų nuošalyje.

⁴³ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=ada56d13-af5e-4796-adf0-2fae7e8eb75c>

⁴⁴ Ignalinos rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų planas, patvirtintas Ignalinos rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T-45 <https://e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d7f34cd0cecc11ed9978886e85107ab2>

⁴⁵ <https://teisineinformacija.lt/ignalina/document/21345>

2.4.	ŽVVG teritorijos ekonominė situacija
------	--------------------------------------

Ignalinos rajonas – smulkiojo verslo kraštas. Analizuojant rajono ekonominę ir verslo vystymosi situaciją matome, kad 2014–2022 m. veikiančių mažų ir vidutinių įmonių (toliau – SVV) skaičius⁴⁶ rajone išaugo 68,66 proc. (nuo 134 iki 226), o šalyje – 36,33 proc. (nuo 67 943 iki 92 628). Nemažai naujų SVV subjektų įgyvendino verslo projektus finansuojamus kaimo ir žuvininkystės programų lėšomis. Verslumo lygis 2015 m. buvo 8 įmonės 1 tūkst. gyventojų⁴⁷, nors verslumo lygis 2022 m. padidėjo iki 15,9, jis išlieka vienu mažiausių šalyje (R.E1).

Pagal 2022 m. pabaigoje fiksuotus veikiančių SVV įmonių duomenimis⁴⁸ rajone nustatyta, kad įmonių, kuriose dirba iki 4 darbuotojų, yra 172 (76,11 proc.), įmonių turinčių 5-9 darbuotojus – 16 (7,08 proc.), 10-19 darbuotojų – 19 (8,41 proc.), 20-49 darbuotojus – 14 (6,19 proc.), 50-99 darbuotojus – 5 (2,21 proc.). Panašios tendencijos fiksuotos Utenos apskrityje ir šalyje. 2014-2022 m. laikotarpiu rajone veikiančių SVV įmonių pagal darbuotojų skaičių išlieka maždaug vienodas. Ignalinos rajone nėra nei vienos stambios įmonės, kurios darbuotojų skaičius viršytų 249, o 2018-2022 metais rajone nėra įmonių kuriose dirbtų 100 ir daugiau darbuotojų **(R.E2)**

Ignalinos rajono savivaldybėje, įskaitant ir miestą, pagal ekonominės veiklos rūšis, daugiausiai⁴⁹ – 4490 (75,56 proc.) gyventojų yra užimti paslaugų sektoriuje, pramonėje užimti 967 (16,27 proc.) gyventojai, žemės ūkyje, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje – 485 (8,16 proc.) gyventojai. Tos pačios tendencijos fiksuojamos Utenos apskrityje bei šalyje.

Socialines problemas taip pat nulemia aukštas registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (procentas), kuris Ignalinos rajono savivaldybėje 2022 metų pabaigoje sudarė 13,2 proc., ir lyginant su 2014 metais (18,1 proc.) sumažėjo 4,9 proc.vieneto³³. Nors rajone nedarbo lygis ir mažėjo, tačiau lyginant su Utenos apskritimi jis yra didžiausias ir viršija apskrities (10,6 proc.) rodiklį 2,6 procentinio vieneto, o bendrą šalies (9,3 %) rodiklį viršija 3,9 procentiniais vienetais ir mažesnis tik už Kalvarijos (14,8 proc.) ir Akmenės (15,8 proc.) savivaldybėse fiksuotą santykį⁵⁰ **(R.E3)**

Lietuvos užimtumo tarnybos duomenimis⁵¹ Ignalinos rajono savivaldybėje 2022 metų pabaigoje fiksuojamas 23,3 vidutinis metinis laisvų darbo vietų skaičius, Utenos apskrities kontekste tai sudaro 12,39 %, o šalies mastu tik 0,24 %. Lyginant 2014 – 2022 metų duomenis, daugiausia per šį laikotarpį – 46,6 laisvos darbo vietos registruotos 2021 metais, o mažiausia 2016 metais – 15,2

Didžiausias SVV skaičius⁵² – 64 (arba atitinkamai 28,32 proc. visų rajono įmonių) pagal akumuliuojamas pajamas priklausė 10 000–49 999 Eur įmonių pajamų grupei, tuo tarpu bendrai šalyje daugiausiai įmonių - 23804 (arba 25,70 proc.) priklausė 100 000–499 999 Eur įmonių pajamų grupei. Rajone per 2014–2022 m. laikotarpį, tik 2022 metais fiksuojama 1 įmonė (arba 0,44 proc. visų rajono įmonių), kurios pajamos priklausė 10 000 000–19 999 999 Eur pajamų grupei.

Tarp visų rajone 2022 metų pradžioje veikiančių ūkio subjektų – 54 vnt. (17,42 proc.) įmonių veikė didmeninės ir mažmeninės prekybos, variklinių transporto priemonių ir motociklų remonto srityje, kitoje aptarnavimo veikloje – 39 vnt. (12,58 proc.) ir apdirbamosios gamybos srityje – 32 vnt. (10,32 proc.). Panašios įmonių veiklos fiksuojamos ir Utenos apskrityje.

Rajone neklasifikuojamųjų apgyvendinimo paslaugų tiekėjų skaičius⁵³, įskaitant kaimo turizmo paslaugas, nuo 2014 m. iki 2022 metų išaugo 247,83 proc. (nuo 23 iki 89),

⁴⁶ https://osp.stat.gov.lt/lt_LT/statistiniu-rodikliu-analize#/

⁴⁷ Lietuvos regionų verslumo lygio tyrimas, Lietuvos centrinė kredito unija (LCKU).

⁴⁸ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=06b1e786-3fec-463b-97ef-6a296254cb61>

⁴⁹ <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=3e18eaad-ae91-43b4-a898-b8e324a14f91#/>

⁵⁰ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=336fdbcb-3aee-4894-80ec-df0a06227d17#/>

⁵¹ Lietuvos užimtumo tarnybos duomenys <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/88>

⁵² https://osp.stat.gov.lt/lt_LT/statistiniu-rodikliu-analize#/

⁵³ https://www.vvat.lt/data/public/uploads/2023/04/neklasifikuojami_ap_sarasas.pdfhttps://osp.stat.gov.lt/lt_LT/statistiniu-rodikliu-analize

apgyvendinimo paslaugų tiekėjų skaičius Utenos apskrities kontekste sudaro 20,51 proc. ir apgyvendinimo vietomis nusileidžia tik Molėtų rajonui **(R.E4)**.

„Grand View Research“ analitikai teigia, kad aktyvaus poilsio, kitaip dar vadinamo nuotykių turizmo, verslas turi potencialo tapti vienu sparčiausiai besiplečiančių turizmo sektorių, demonstruojančių pelningą augimą visame pasaulyje⁵⁴ Ignalinos rajonas tradiciškai yra ne pasyvaus (nedaug tokiai formai pritaikyto infrastruktūros), aktyvaus laisvalaikio, sporto ir turizmo kraštas (baidarės, dviračiai, slidės, žygiai ir kt.). Kaip Pasaulyje, Lietuvoje, taip ir Ignalinoje, aktyvios laisvalaikio formos populiarėja. **(R.E5)**

Analizuojant 2014 – 2022 metų savarankiškai, pagal verslo liudijimą, dirbančių asmenų Ignalinos rajono savivaldybėje⁵⁵ pokytį nustatyta, kad šių asmenų padidėjo 1,14 proc. (nuo 347 iki 351). Utenos apskrities kontekste tai sudaro 9,93 proc., o Šalies – tik 0,38 proc. Tarp visų Ignalinos rajono savivaldybės gyventojų dirbančių pagal verslo liudijimą 2022 metų pabaigoje – 76 asmenys (21,65 proc.) vykdė specialiuosius statybos darbus, 39 asmenys (11,11 proc.) vertėsi apgyvendinimo paslaugų (kaimo turizmo paslaugos) teikimo veikla **(R.E6)**. ir 34 asmenys (9,69 proc.) vykdė prekybą tik ne maisto produktais.

Savarankiškai dirbančių asmenų⁵⁶, pagal individualios veiklos pažymą, skaičius kasmet auga. Vertinant 2014 – 2022 metus šis skaičius išaugo net 241,3 proc. (nuo 276 iki 942), tačiau išlieka mažiausias Utenos apskrityje ir sudaro 11,02 proc. apskrities ir 0,38 proc. šalies gyventojų, kurie dirba pagal individualios veiklos pažymą **(R.E7)**.

Ignalinos rajono teritorijoje 2020 metų duomenimis⁵⁷ buvo registruoti 2614 ūkių. Palyginti su 2016 metų duomenimis registruotų ūkių rajone sumažėjo 376 vnt. (nuo 2990 iki 2614), tai yra 12,58 proc. Panašios ūkių mažėjimo tendencijos stebimos ir Utenos apskrities (12,14 proc.) bei šalies (13,81 proc.) mastu. 2022 metų duomenimis⁵⁸ rajone vyrauja augalininkystės ūkiai, kurie sudaro 46,26 proc. ir mišrus žemės ūkis – 40,67 proc. Rajone didžiausią dalį net 48,57 proc. sudaro ūkininkaujantys asmenys, kurių amžius yra nuo 40 metų iki pensinio amžiaus, o mažiausią – 17,26 proc. iki 40 metų. Šios tendencijos vyrauja visoje šalyje.

Remiantis Ignalinos rajono savivaldybės 2011-2018 metų strateginiu plėtros planu⁵⁹ (naujesni duomenys nerenkami), Ignalinos rajone buvo 85 amatai ar netradiciniais verslais užsiimantys asmenys ar įmonės, dalis kurių užsiima keliomis veiklomis. Remiantis savivaldybės administracijos informacija tradiciniai amatai palaipsniui nyksta, tačiau dirbinių paklausa didėja. Populiariausi amatai: tekstilė (verpimas, audimas, mezgimas, nėrimas, rišimas ir pan.), drožyba ir medžio apdirbimas, tapyba, akmens apdirbimas. Šių amatų atstovai sudaro 78 proc. visų rajono amatininkų. Tekstilės dirbinių gamyba, medžio drožimas ir tapyba yra tradiciškai rajone plėtojami amatai **(R.E7)**. Ignalinos rajone veiklą vykdo amatininkas, gaminantis tradicines blizges žvejybai. Populiariausi alternatyvūs verslai Ignalinos rajone – kaimo turizmas, netradicinė žemės ūkio produktų gamyba, gamtos gėrybių rinkimas ir perdirbimas bei tradiciškai susiklostę kaimo verslai.

Sertifikuoti amatininkai Ignalinos rajone tik keturi, su iš jų – susiję su žuvininkyste (Gediminas Šatkauskas – žvejybos reikmenys ir Valdas Gaidelis - žuvų gaminiai)⁶⁰.

Rajone yra tuščių atnaujintų pastatų ir investavimui paruoštų teritorijų, kurių sąrašas skelbiamas savivaldybės puslapyje⁶¹ **(R.E8)**

Ignalinos rajono savivaldybės automobilių tinklo karkasą formuoja 6 krašto keliai ir jų dalys bei 36 rajoniniai keliai ir jų dalys. Magistralinių kelių, kertančių savivaldybės teritoriją, nėra. Pagrindiniai krašto keliai Ignalinos rajono savivaldybėje yra šie: Nr. 102 „Vilnius–

⁵⁴ [Adventure Tourism Market Size & Growth Report, 2022 - 2030 \(grandviewresearch.com\)](https://www.gvdr.com/insights/adventure-tourism-market-size-growth-report-2022-2030)

⁵⁵ <https://www.vmi.lt/evmi/2023-metai2>

⁵⁶ <https://www.vmi.lt/evmi/2023-metai2>

⁵⁷ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=c7c942dd-98e6-444e-b3c5-3487dd1e3b87#/>

⁵⁸ <https://ismain.vic.lt/VurapPublic/>

⁵⁹ Ignalinos rajono savivaldybės 2011-2018 metų strateginis plėtros planas <http://www.lyderio.lt/uploads/files/ignalinos.pdf>

⁶⁰ <https://www.tautinispaveldas.lt/tradiciniai-amatininkai/>

⁶¹ <https://ignalina.lt/investicijos/teritorijos-investicijoms/ignalinos-rajone/356>

Švenčionys–Zarasai“, Nr. 111 „Utena–Kaltanėnai–Švenčionys“, Nr. 112 „Ignalina–Didžiasalis“, Nr. 113 „Dūkštas–Visaginas“, Nr. 114 „Molėtai–Kaltanėnai–Ignalina“, Nr. 179 „Dusetos–Degučiai–Dūkštas“. Netoli nuo Ignalinos rajono savivaldybės yra A6 magistralinis kelias „Kaunas–Zarasai–Daugpilis“, kuris sutampa su Europos tinklo magistraliniu keliu E262, einančiu per Lietuvą, Latviją ir Rusiją (nuo Kauno iki Ostravo)⁶². Ignalinos rajono savivaldybėje⁶³. 2021 metų pabaigoje tarp visų kelių su danga (1 295 km.), keliai su žvyro danga sudarė 64,71 proc. (838 km.), o su patobulinta danga (asfalto) – 35,29 proc. (457 km). Geras susisiekimas – svarbi sąlyga sėmningam žuvininkystės verslo ir turizmo vystymui regione.

AB „Lietuvos Geležinkeliai“ duomenimis Ignalinos rajono ribose yra 47,57 km geležinkelio bėgių, rajoną kerta du geležinkelio maršrutai: Švenčionėliai-Utena (rajono ribose yra 5,701 km šios atšakos ilgio) ir Naujoji Vilnia-Turmantas (rajono ribose yra 42,051 km šios atkarpos ilgio **(R.E9)**). Iki 2015 m. birželio 1 d. per Ignalinos rajoną ėjo tarptautinis traukinių maršrutas Sankt. Peterburgas-Vilnius. Tarptautinio geležinkelio Sankt. Peterburgas-Varšuva nutiesimas Ignalinos rajono vystymuisi šimtmečio kontekste turėjo didelės įtakos.

Ignalinos VVG teritorijoje yra 1 iš 7 Lietuvos civilinių aerodromų⁶⁴ **(R.E10)**.

Susisiekiančiais vandens telkiniais iš Ignalinos rajono (Aukštaitijos nacionalinio parko, tradiciškai startuojama Palūšėje) galima pasiekti Baltijos jūrą. Šis maršrutas ne kartą išbandytas turistų **(R.E11)**⁶⁵.

Pagrindinė autotransporto įmonė rajone UAB Ignalinos butų ūkio Transporto skyrius. 2022 metų pabaigoje bendrovė turėjo 15 transporto priemonių, iš kurių 14 yra autobusų eksploatuojama vietinio susisiekimo maršrutuose, specialiuose ir užsakomuosiuose reisuose⁶⁶.

Planuojant vystyti mėlynąjį turizmą, svarbu atsižvelgti į esamus su gyventojų ir turistų aptarnavimu bei aplinkos kokybės saugojimu susijusius aspektus.

Už nuotekų surinkimą ir valymą bei vandens išgavimą, valymą, gerinimą ir tiekimą Ignalinos rajone atsakinga UAB Ignalinos butų ūkio Vandentvarkos skyrius. Bendrovė eksploatuoja: 37 vandenvietes iš jų dvi miestuose - Ignalinoje ir Dūkšte ir 35 kaimo gyvenvietėse, 18 vandens gerinimo įrenginių, 16 nuotekų valymo įrenginių iš jų du miestuose – Ignalinoje ir Dūkšte, 14 kaimo gyvenvietėse. 2022 m. pabaigoje bendrovė eksploatavo 313,5 km vandentiekio tinklų ir 115,5 km nuotekų tinklų **(R.E12)**⁶⁷.

UAB „Ignalinos šilumos tinklai“ pagrindinė veikla yra centralizuotas šilumos ir karšto vandens tiekimas. Bendrovė eksploatuoja 8 katilines.⁶⁸

SĮ „Kompata“ atlieka komunalinių atliekų Ignalinos rajono savivaldybės gyventojams tvarkymo ir administravimo paslaugų teikimą, antrinių žaliavų surinkimą, viešųjų erdvių ir infrastruktūros priežiūros paslaugas⁶⁹.

Ignalinos rajonas – smulkiojo verslo kraštas, su žemu verslumo lygiu, gerai išvystyta susisiekimo infrastruktūra, veikiančiais bazines paslaugas teikiančiais turizmo paslaugų teikėjais.

IRVVG teritorijos vizija didele dalimi apima ekonominius teritorijos vystymo aspektus: IRVVG teritorija – patogus gyvenimui, patrauklus turizmui, poilsiui, sportui bei žuvininkystei, palankus verslui ir inovacijoms kraštas, kuriame gausu išskirtinių paslaugų turistams, kokybiškų vietos produktų, įdomių lankytinų objektų ir pramogų.

⁶²https://ignalina.lt/doclib/6wiwbhzd1k5bbv67qr8uvnskrep7rhw?fbclid=IwAR3X08UNICNeFOa_0GuC8SR49zB2OfIyovq2PzZsa_NILXRWp0XxulPcSgQ

⁶³<https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>

⁶⁴<https://www.bendrasisplanas.lt/wp-content/uploads/2020/07/LR-BP-Lietuvos-regionai-2030.pdf?fbclid=IwAR32G5OkTyohAUb0zb-mh0X71DB-hIjEVoiC2KnMn1ankolG2kf0bMUMRi8>

⁶⁵<https://www.delfi.lt/temos/irklais-is-paluses-i-nida>

⁶⁶<https://teisineinformacija.lt/ignalina/document/34559>

⁶⁷<https://teisineinformacija.lt/ignalina/document/34559>

⁶⁸<https://teisineinformacija.lt/ignalina/document/34615>

⁶⁹<https://teisineinformacija.lt/ignalina/document/34554>

2.5.	ŽVVG teritorijoje veikiančių žvejybos ir (arba) akvakultūros įmonių situacija
------	---

Ignalinos rajono teritorija turi pakankamus išteklius ir potencialą žuvininkystės sektoriaus vystymui. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės fondo, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos, VĮ Žemės ūkio duomenų centro ir Aplinkos ministerijos 2022 sausio 1 d. duomenimis rajone buvo 11 žuvininkystės verslo subjektų, sektoriuje dirbo 32 darbuotojai, 2023 m. – mažiausiai 50. VPS rengimo metu rajone buvo išduoti 5 verslinės žvejybos leidimai Ignalinos rajone. **(R.Ž1)**, sugavimai sudarė 388,2 t.⁷⁰ Ignalinos rajono VVG duomenimis 2023 m. Ignalinos rajone žuvininkystės veiklą vykdė 20 įmonių ir fizinių asmenų. Dalis jų (5) žuvininkystės veiklą pradėjo įgyvendinę projektus, finansuotus pagal Dvisektorę Ignalinos rajono kaimo ir žuvininkystės plėtros strategiją.

IRVVG nariai, atstovaujantys žuvininkystės sektoriui: UAB "Birvėtos tvenkiniai" (155480076), VšĮ Projektų valdymo ir mokymo centras, (300554337), UAB „FS Company“ (302302915), Ignalinos rajono žuvininkystės vietos veiklos grupė (302330416), fiziniai asmenys vykdantys žuvininkystės veiklą: T. Baušys, V. Danilevičius. Kiti šio sektoriaus atstovai dalyvauja VVG veikloje nebūdami nariais. Įgyvendino projektus ir vykdo žuvininkystės veiklą fiziniai asmenys: M. Grušnienė, A. Diržauskienė, P. Pelenis, MB „Turizmo bazė“. IRVVG teikė paraiškas pagal žuvininkystės priemones šios žuvininkystės sektoriaus įmonės ir fiziniai asmenys: UAB „Trainiškis“, T. Vaitkevičius, G. Gaidelienės įmonė, N. Grušnius, Ž. Žitkus, UAB „Ievalaukis“, M. Jelinskas, A. Kregždė, UAB "Aukštaitijos verslo centras"⁷¹. Rajone taip pat veikia UAB Laukoja (155511778), UAB Ūda (155494439), UAB „Alkaragis“ (1555601631). Žuvininkystės įmonių ir asmenų vykdančių veiklą spektras gan platus – nuo akvakultūros iki rekreacinės žvejybos organizavimo paslaugų ar senųjų amatų puoselėjimo.

Išregistruoti valstybinės reikšmės juridiniai asmenys: Lietuvos valstybinio žuvivaisos ir žuvininkystės tyrimų centro Ignalinos filialas (Valstybės biudžetinės įstaigos filialas, 301730788), Ignalinos valstybinis žuvininkystės ūkis (Valstybės įmonė, 155403553), Ignalinos valstybinė žuvininkystės įmonė (Savivaldybės įmonė, 155481744).⁷²

Iš viso žemės ūkyje, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje dirba – 485 (8,16 proc.) Ignalinos rajono gyventojų **(R.Ž2)**

Atkreipiame dėmesį, kad informacija apie fizinius ir juridinius asmenis surinkta iš skirtingų viešųjų informacijos šaltinių ir gali būti, kad kai kurie verslo subjektai nepaminėti.

Ignalinos rajone Aukštaitijos nacionalinio parko produkto ženklas žymi vietos gyventojų ir verslininkų sukurtus produktus ir teikiamas paslaugas, kurie yra draugiški aplinkai ir vartotojui. Šiuo ženklu siekiama atkreipti dėmesį į produktus ir paslaugas, skatinančias kultūrinio paveldo pažinimą, tradicinių amatų tąsą, gyvosios gamtos saugojimą ir vietos bendruomenių gerovę. Ženkla turintys Ignalinos rajono žuvininkystės sektoriaus paslaugų teikėjai ir amatininkai:

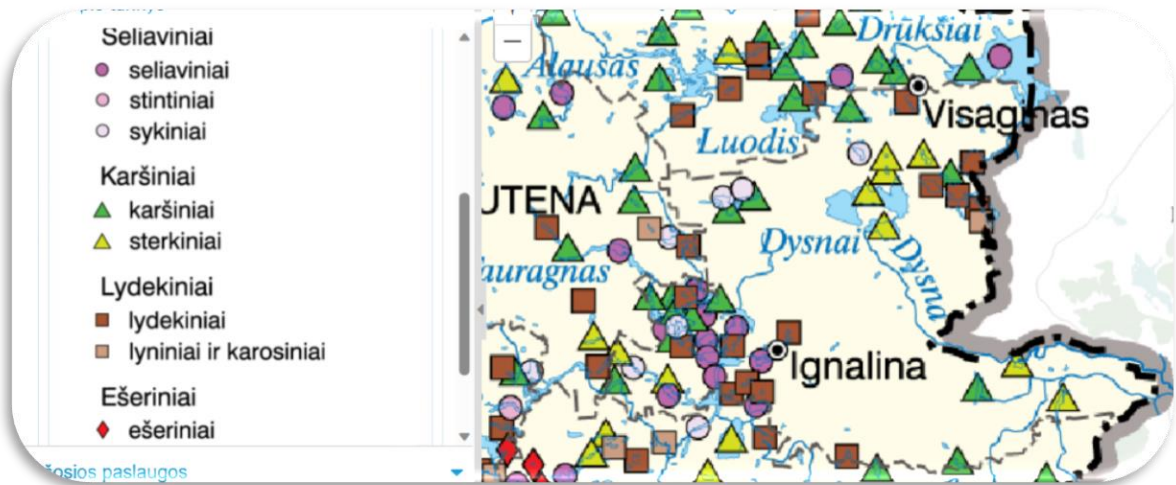
- Valdo žuvis. Tradicinis amatininkas Valdas Gaidelis, Ginučių kaime, senojo malūno kaimynystėje. Šeimnininko sodyboje pagal senuosius krašto receptus verdama žuvienė ir rūkoma ežerų žuvis.
- Rankų darbo blizgės. Gedimino Šatkausko rankų darbo blizgės pasakoja šimtametę Palūšės blizgių istoriją. Tradicinių amatų meistras blizgių gamybos paslaptis paveldėjo iš savo tėvo ir senelio.
- Žvejo krantas (UAB "Aukštaitijos verslo centras"). Savarankiška žvejyba valtimi 9 ežerų baseine. Žvejyba pramoginiu laivu su kapitonu, kitos paslaugos.

⁷⁰ Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021-2027m. programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pekrantės regionuose ir salų beikrašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonių „Vietos plėtros strategijų rengimas“ ir „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo 3 priedas.

⁷¹ Ignalinos rajono vietos veiklos grupė, www.irvvg.lt

⁷² [Juridinio asmens paieška | VĮ Registrų centras \(registrucentras.lt\)](http://Juridinio asmens paieška | VĮ Registrų centras (registrucentras.lt))

Ignalinos rajono savivaldybės duomenimis rajone yra 40 tvenkinių, 20 upių, 209 ežerai (bendras ežerų plotas - 11539 ha). Ežeruose – 28 rūšių žuvis, priklausančios 11 šeimų⁷³. Detalią informaciją apie rajono ežerų tipus pagal vyraujančias žuvų rūšis, batimetrijos duomenis galima rasti portale, čia pateikiame paveikslą, iliustruojantį įvairovę.

2 paveikslas. Lietuvos nacionalinio atlaso žemėlapis - Žuvų išteklių Ignalinos rajone. Geoportal.lt⁷⁴

Ignalinos rajone veikia vienintelė akvakultūros įmonė UAB „Birvėtos tvenkiniai“, tvenkiniuose auginanti karpius, lydekas, karosus, amūrus ir lynus. Tvenkiniai įrengti ir pirmoji produkcija juose užauginta dar 1987 m. (Ignalinos žuvininkystės ūkis). 1992 m. balandžio 16 d. įkurta Birvėtos valstybinė žuvininkystės įmonė. 1995 m. spalio 18 d. reorganizuota į UAB „Birvėtos tvenkiniai“. UAB „Birvėtos tvenkiniai“ užima 888,3 ha plotą. Šiame plote įrengti 33 tvenkiniai, kurių veidrodinis plotas užima 765,69 ha. Bendrovės pagrindinė veikla – tvenkininė žuvininkystė. Bendrovė vykdo įprastinės žuvininkystės veiklą bei ekologinės žuvininkystės veiklą, kur laikomasi specialių sąlygų, būdingų tik ekologiškai gamybai. Dalis teritorijos patenka į NATURA 2000. Šiuo metu žuvų auginimui eksploatuojama apie 9000 hektarų tvenkinių. Likusi dalis įrengtų tvenkinių dėl įvairių priežasčių nenaudojama. 2015 m. buvo parduota 4157 tonos tvenkiniuose išaugintų žuvų.⁷⁵ 2023 m. dirbo 41 darbuotojas, (2019 m. įmonėje dirbo 28 darbuotojai, darbuotojų skaičius nuosekliai augo). Įmonės pardavimo pajamos 2022 m. sudarė 1 488 464 €⁷⁶. 2014-2020 m. įmonė įgyvendino nacionalinės paramos ir Ignalinos rajono kaimo ir žuvininkystės 2014-2020 m. vietos plėtros strategijos lėšomis finansuotus projektus, modernizavo įmonės veiklą ir pradėjo žuvies perdirbimą.

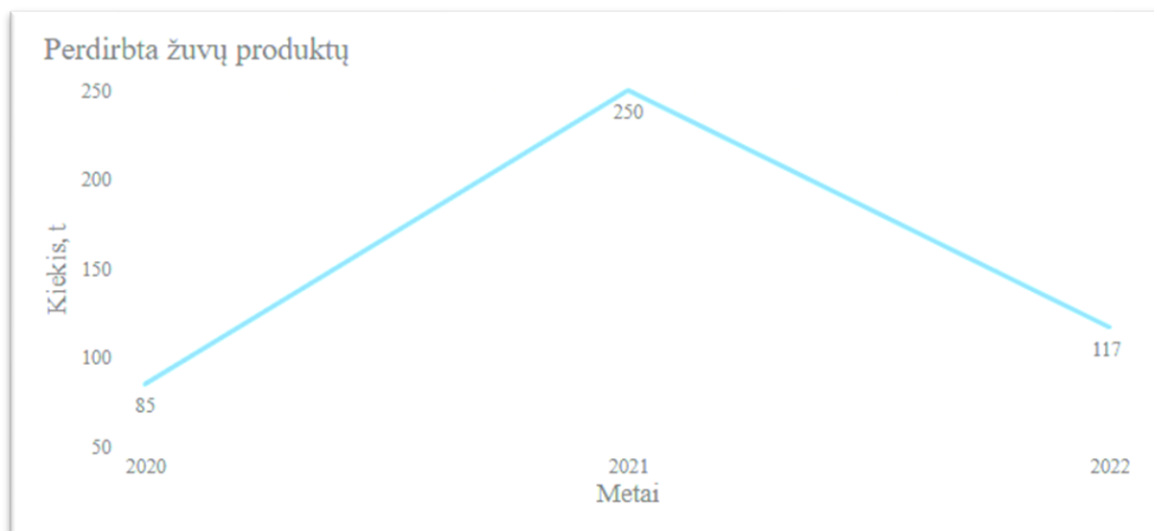
Žemės ūkio duomenų centro duomenimis 2023 m. perdirbimą vykdė 3 juridiniai subjektai (1 iš jų pagamino daugiau nei 80 proc. produkcijos).

⁷³ <https://ignalina.lt/-1/apie-rajona/gamta/184>

⁷⁴ <https://www.geoportal.lt/map/#>

⁷⁵ [Birvetostvenkiniai - Apie mus \(birvetostvenkiniai.lt\)](http://Birvetostvenkiniai-Apie-mus-(birvetostvenkiniai.lt))

⁷⁶ Rekvizitai.lt

Žuvies perdirbimas Ignalinos rajone tonomis 2020-2022 m. (www.vic.lt)

Kasmet dalis rajono ežerų išuvinami. 2023 m. rugpjūčio 2 dieną į Aukštaitijos nacionalinio parko teritorijoje, į Ignalinos rajone esančius Alksnaičio, Asalnykščio, Labakaršio bei Pakaso ežerus buvo išleisti dvivasariai lynai. Iš viso įveista 13 400 vienetų šios vertingos ir kiekvieno žvejo geidžiamos pagauti žuvies jaunikių. Alksnaičio ežere paleista 800, Asalnykščio ežere - 8 000, Pakaso ežere – 4 500 vienetų ir nedideliame Labakaršio ežere 100 vienetų dvivasarių lynukų.⁷⁷ Lentelėje pateikiami žuvų įveisimo duomenys (R. Ž3).

1 lentelė. Žuvų įveisimas Ignalinos rajono vandens telkiniuose (tūkst. vnt.). Žuvivaisos departamento Žuvų išteklių atkūrimo skyriaus duomenimis.

Metai	Įžuvintų telkinių skaičius	Unguriai	Sterkai	Lydekos	Šamai	Lynai	Iš viso
2020	27	289	250	1032	16,3	12	1599,3
2021	25	0	0	726	8,4	1,9	736,3
2022	18	269,6	4	571	0	15,5	860,1

Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis 2023 m. Ignalinos rajone buvo 19 išnuomotų mėgėjų žvejybai vandens telkinių.

2 lentelė. Išduoti verslinės žvejybos leidimai Ignalinos rajone⁷⁸

Telkinio kodas	Telkinio pavadinimas	Leidimo data nuo	Leidimo data iki	Leidimo savininkas
2130041	ež. Lūšiai	2023-01-28	2027-12-31	Vaitkevičius Tomas
	Šakarvos upelis	2020-03-16	2025-01-31	Klipčius Rimas
	Kretuona	2021-03-29	2026-01-31	Vaitkevičius Tomas
12110028	Dringykščia	2023-04-11	2025-12-31	Šakalis Paulius
12130004	ež. Asalnai	2023-01-28	2027-12-31	Grušnius Nerijus

Ignalinos rajono turizmo informacijos centras teikia informaciją apie žvejybos paslaugas VPS teritorijoje⁷⁹. Čia pateikiama informacija apie 5 paslaugų teikėjus (R.Ž4). Nėra sukartografuoto ir susistemintos informacijos apie žvejybos vietas, valčių nuleidimo vietas (turėdami daugiau kaip 200 ežerų, turime tik 2 įrengtas valčių nuleidimo vietas žvejams

⁷⁷ [Ežerai pasipildė lynų jaunikiiais | Ignalinos rajono savivaldybė \(ignalina.lt\)](http://Ežerai.pasipildė.lynu.jaunikliais|Ignalinos.rajono.savivaldybė(ignalina.lt))

⁷⁸ [ALIS - Aplinkosaugos leidimų išdavimo sistema \(alisas.lt\)](http://ALIS-Aplinkosaugos.leidimų.išdavimo.sistema(alisas.lt))

⁷⁹ [Pramogos, ką veikti pasiūlymai \(ignalina.info\)](http://Pramogos.ką.veikti.pasiūlymai(ignalina.info))

mėgėjams), maudyklas, tiltelius ar pan. Nėra nė vienos reguliarios vietinės žuvies prekybos vietos. **(R.Ž4.1)**. Atkreipiame dėmesį, kad TIC skelbiama informacija yra fragmentiška, čia savo paslaugas reklamuoja ne visi rajono turizmo paslaugų teikėjai.

Žuvininkystės srityje veikia ne tik verslo, bet ir keli ne pelno subjektai, teikiamos įvairios paslaugos, organizuojami renginiai. Kasmet vyksta tradicinė šventė „Trauk stintelę“, „Palūšės regata“, mėgėjiškos žūklės varžybos. Ignalinos rajone, Strigališkio kaime yra žuvininkystės muziejus, Ignalinos krašto muziejuje veikia žuvininkystės tradicijų, metodų ekspozicija (ineraktyvus maketas). Rajone veiklą vykdo sertifikuoti amatininkai Valdas Gaidelis (žuvienė, rūkyta žuvis), Gediminas Šatkauskas (rankų darbo blizgės) **(R.Ž5)**. Kiekvienos Ignalinos rajono bendruomenės teritorija ir gyvenimo būdas daugiau ar mažiau, bet siejasi su vandens telkinių pakrante, kiekvienoje bendruomenėje yra žvejų mėgėjų ar žuvininkystės verslo atstovų.

Igyvendinus 2014-2020 m. dvisektorių Ignalinos rajono kaimo ir žuvininkystės plėtros strategiją 100 proc. EJŖŽF lėšų buvo skirta verslo priemonėms⁸⁰: Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas (gautos 3 paraiškos, įgyvendintas 1 projektas, kurio vertė 76679 Eur.) ir Sąlygų rekreacinei žvejybai sudarymas bei gerinimas (gauta 20 paraiškų, bendra priemonei skirta lėšų suma – 461438 Eur). Pastaroji priemonė buvo daug populiareesnė, į ją net perkeltas lėšų likutis iš perdirbimo priemonės. Tai rodo, kad rekreacinės žuvininkystės projektų įgyvendinimo galimybė yra patrauklesnė VPS teritorijos pareiškėjams.⁸¹

Žuvininkystės sektoriui būdingi tokie pat požymiai kaip ir bendrai verslo: sektorius nepakankamai išvystytas, vyrauja smulkūs verslo subjektai, daugiausiai dirbantys pagal individualią veiklą. Didžiausia akvakultūros ir perdirbimo srityje veikianti įmonė priskiriama mažų įmonių kategorijai. Igyvendinus Ignalinos rajono kaimo ir žuvininkystės VPS 2014-2020 m. sektoriuje sukurta ir išlaikoma 12,75 etatų. EJŖŽF parama turėjo reikšmingos įtakos sektoriaus augimu Ignalinos rajone.

Teritorijos vizija – tvariai vystomas, patogus gyvenimui, patrauklus turizmui, poilsiui, sportui bei žuvininkystei, palankus verslui ir inovacijoms kraštas, kuriame gausu išskirtinių paslaugų turistams, kokybiškų vietos produktų, įdomių lankytinų objektų ir pramogų – sudaro prielaidas vystyti teritorijos žvejybos, akvakultūros, mėlynojo turizmo verslo subjektus, skatinti juos diegti inovacijas, kurti naujas paslaugas ir gerinti jų kokybę. Žuvininkystės sektorius – vienas iš pagrindinių vizijos komponentų, sudarantis prielaidas mėlynosios ekonomikos augimui regione.

⁸⁰http://www.irvvg.lt/cm4all/uproc.php/0/VPS/IRVVG_VPS_ATNAUJINTA_20230526.pdf?cdp=a&_=1894e67382b

⁸¹ Žuvininkystės priemonių kvietimų informacija [IGNALINOS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ - Ignalinos rajono kaimo ir žuvininkystės plėtros strategija 2014–2020 m. \(irvvg.lt\)](http://www.irvvg.lt/cm4all/uproc.php/0/VPS/IRVVG_VPS_ATNAUJINTA_20230526.pdf?cdp=a&_=1894e67382b)

2.6. Papildoma informacija: VPS tema

Ignalinos rajono žuvininkystės VPS tema – **mėlynojo turizmo vystymas Ignalinos rajone**. Turizmas suteikia galimybių VVG siekti tvarios mėlynosios ekonomikos ir kurti sektorių ryšius. Mėlynasis turizmas – tai mėlynosios ekonomikos dalis, kuri apima visas pramonės šakas ir sektorius, susijusius su ES jūromis, vidaus vandenimis ir pakrantėmis.

Nėra dviejų vienodų teritorijų, kuriose būtų vienodas gamtinis kapitalas, ištekliai ir mėlynosios ekonomikos potencialas. Subalansuodama vietovės gamtinį kapitalą ir išteklius su kelių suinteresuotųjų grupių interesais, VVG skatina suinteresuotųjų šalių sinergiją ir nustatyto tvarios mėlynosios ekonomikos plėtros viziją ir strategiją rengdama teritorijos VPS.⁸²

Europos komisijos leidinyje „Bendruomenių inicijuota vietos plėtra ir mėlynoji ekonomika“ nurodomos mėlynojo turizmo sritys, į kurias orientuotos mūsų VPS priemonės:

Lėtojo turizmo plėtra, kuria siekiama pritraukti tvarumu besirūpinančius turistus. Saugomų teritorijų paslaugų, trumpųjų maisto tiekimo grandinių ir vietinio maisto vartojimo ir maitinimosi skatinimui, ekologiniams projektams ir naujų įgūdžių mokymuisi.

Žvejybos turizmas gali suteikti žvejams papildomų pajamų ir padėti turistams suprasti bei įvertinti vietinę žvejybą (lankytojai plukdomi laivu ir stebi, kaip vyksta žvejyba). Ignalinos rajono atveju unikali patirtis būtų žieminė stintelių žvejyba, ypač naudojant tradicinius įrankius „bobas“.

„**Blue Care**“ – požiūris, apimantis veiklą, kuria skatinama fizinė ir psichinė sveikata bei gerovė bendraujant su gamta, ypač daug dėmesio skiriant su pakrantėmis ir vandeniu susijusiai veiklai: pramoginei žvejybai, pėsčiųjų takams, nardymui, buriavimui ir kitai.

Tradicijos ir amatai, pavyzdžiui, žvejybos įrankių gamyba ar tradiciniai įgūdžiai, kultūrinis ir kulinarinis paveldas.

Taip pat labai svarbus yra **vietos išteklių valdymas** ir stiprinimas, kuris yra būtina sąlyga kuriant anksčiau išvardintų sričių paslaugas ir apima sąlygų tvariam mėlynajam turizmui sudarymą (nuo smukiosios infrastruktūros, tokios kaip valčių nuleidimo vietos iki išmanių ir skaitmeninių sprendimų)⁸³.

Ignalinos rajono atveju pati teritorija su jos resursais, gyventojų savimonė ir poreikiai diktuoja temą, kurią pasirinkime planuodami šią VPS. **Lietuvos bendrojo plano sprendiniai** (skirti būtent Ignalinos rajonui) taip pat patvirtina VPS temos pasirinkimą, kadangi įvardina sąlygas ir vystymosi kryptis turizmo ir rekreacijos vystymo srityse:

- Prioritetas šiame regione teikiamas rekreacijos ir turizmo veiklų vystymui, išnaudojant ypač didelio vaizdingumo kraštovaizdį ir rekreacinį potencialą. Siekiant kuo geriau panaudoti rekreacinius išteklius ir skatinti turizmo paslaugų plėtrą, gerinama viešoji turizmo infrastruktūra ir plėtojama turizmo informacinė sistema, plėtojamos alternatyvios ir netradicinės veiklos kaimo vietovėse.
- Atsižvelgiant į regiono kraštovaizdžio vizualinės struktūros ypatumus išskiriami šie šalyje ypač saugomo estetinio vizualinio potencialo arealai ir vietovės („Kraštovaizdžio formavimo ir ekologinės pusiausvyros brėžinys“): Tauragnų–Ignalinos–Sirvėtos kalvotas ežerynas (Nr. 24).
- „Siekiant kurti naujas darbo vietas ir plėtoti galimybes smulkiam ir vidutiniam verslui numatoma plėtoti ir stiprinti esamą turizmo potencialą, taip pat įveikinti naujus turizmo ir rekreacijos išteklius. Plėtoti įvairaus modelio partnerystes tarp Zarasų, Anykščių, Ignalinos, Trakų kurortinių teritorijų siekiant efektyvios, įvairesnės ir geresnės kokybės paslaugų spektro, prisitaikančios prie turistų ir poilsiautojų srautų sezoniskumo. Išlaikyti

⁸² Europos Komisija (2021 m.). ES mėlynosios ekonomikos ataskaita. 2021. Europos Sąjungos leidinių biuras. Liuksemburgas

⁸³ Strengthening local resource management Arthur Rigaud, Benoît Guerin, Gilles van de Walle, Thomas Binet. EU 2017 [en_farnetguide16.pdf \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eu_farnetguide16.pdf)

kurortinių teritorijų statusą, stiprinant privalomų gamtinių veiksnių raišką ir kokybę, specialiosios infrastruktūros ir paslaugų kokybę bei įvairovę.“

- Siekiam kurti koordinuotos plėtros strategijas, jų pagrindu bendrai įveiklinti kultūros paveldo arealo išteklius rekreacijos ir turizmo funkcijoms, naudoti partnerystę nematerialaus paveldo puoselėjimui ir sklaidai.⁸⁴

---

⁸⁴ Lietuvos Respublikos bendrasis planas <https://www.bendrasisplanas.lt/>

3. ŽVVG teritorijos SSGG		
3.1.	Stiprybės	Stiprybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.1.1.	Kokybiškų vandens telkinių ir kitų rekreacinių resursų gausa, įvairovė ir didelis jų panaudojimo potencialas	R.G1; R.G2; R.G3; R.T2
3.1.2.	Mėgėjiškos žūklės, aktyvaus turizmo ir sporto gamtoje tradicijos, susiformavę turistų ir poilsiautojų srautai	R.E4; R.E5; R.E6; R.Ž5
3.1.3.	Natūrali, švari, mažai urbanizuota teritorija, nėra taršios pramonės ir didelių gamybos įmonių, daug saugomų teritorijų	R.G4; R.G5; E.G6; R.G7; R.G8
3.1.4.	Patogi teritorijos lokacija (geras susisiekimas su sostine).	R.E9; R.E10; R.E11
3.2.	Silpnybės	Silpnybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.2.1.	Nepakankamai panaudojamas vandens telkinių potencialas žuvininkystės ir turizmo vystymui	R.Ž4.1
3.2.2.	Trūksta paslaugų ir sąlygų (infrastruktūros) žvejybai, mėlynajam turizmui ir poilsiu pakrančių teritorijose	R.G9; R.Ž4;
3.2.3.	Nedaug veikiančių verslo subjektų dirba mėlynosios ekonomikos sektoriuje	R.Ž2; R.E2; R.Ž1
3.2.4.	Didelė ekonomiškai neaktyvių gyventojų dalis, žemas gyventojų verslumo ir pajamų lygis	RT1; R.S2; R.S3; R.S4; R.S5; R.S6; R.S8; R.S10; R.E1; R.E3; R.E7
3.3.	Galimybės	
3.3.1.	Mėlynojo turizmo vystymosi tendencijos suteikia galimybes efektyviau panaudoti kokybiškų vidaus vandenų plotą rajone, rekreaciniai resursus, saugomų teritorijų, kurortinės vietovės privalumus.	
3.3.2.	Populiarėja aktyvus laisvalaikis, sportas, turizmas natūralioje aplinkoje (vandens telkiniuose ir pakrantėse), sveika mityba ir gyvensena	
3.3.3.	Geras susisiekimas ir didėjantis gyventojų mobilumas, inovacijų diegimo galimybės sudaro prielaidas pasiūlyti rekreacinės žvejybos ir mėlynojo turizmo paslaugas turistams ir poilsiautojams su specialiaisiais poreikiais	
3.4.	Grėsmės	
3.4.1.	Nyksta su žuvininkyste ir pakrančių gyvenimo būdu susiję tradicijos ir amatai	
3.4.2.	Mažėja vandens telkinių pakrančių prieinamumas dėl senstančių vandens telkinių ir privačių sodybų gausėjimo	
3.4.3.	Dėl gyventojų migracijos, socialinių ligų, socialinių įgūdžių stokos, ilgalaikio nedarbo mažėja ekonomiškai aktyvių žmonių skaičius šalies periferiniuose regionuose.	
3.4.4.	Keičiasi žuvininkystės sektorius: gyventojų žuvies gaudymo ir vartojimo įpročiai, griežtėja gamybos ir prekybos reglamentavimas, mažėja žuvies išteklių.	

4. ŽVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka			
Eil. Nr.	ŽVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas žvejybos ir akvakultūros srityje (prioritetine tvarka)	Poreikį pagrindžiantys SSGG teiginiai (Nr.)	Poreikio tenkinimas / netenkinimas iš VPS lėšų
4.1.	Kurti ir vystyti mėlynojo turizmo paslaugas (didinti paslaugų skirtų gyventojams ir turistams įvairovę, gerinti esamų paslaugų kokybę).	3.1.1.; 3.1.1.2.; 3.2.1.; 3.2.3.; 3.3.3.; 3.3.2; 3.3.1	Taip
4.2.	Kurti palankias žvejybos ir mėlynojo turizmo sąlygas pritaikant esamus objektus ir pakrantes (gerinti pakrančių prieinamumą ir infrastruktūrą)	3.2.2.;3.4.2.;	Taip
4.3.	Saugoti žuvininkystės paveldą ir pakrančių gyventojų tradicijas, perduoti jas jaunimui, didinti visuomenės informuotumą apie sektorių, skatinti vietinės žuvies vartojimą	3.2.5.; 3.4.1.; 3.3.2;	Taip
4.4.	Išsaugoti vandens telkinių ir kitų gamtinių resursų kokybę, skatinti tvarų vystymąsi	3.1.3.; 3.4.4.; 3.3.1;	Taip

4.5.	Stiprinti mėlynojo augimo sektoriaus verslus, kurti ir išsaugoti darbo vietas, gerinti jų kokybę	3.2.3.; 3.2.4.; 3.4.3;	Taip
------	--	---------------------------	------

II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?

5. VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys					
5.1.	VPS prioritetai, priemonės ir jų veiklos sritys:	Sąsaja su ŽVVG teritorijos poreikiais			
5.1.1.	I prioritetas: Mėlynojo turizmo verslų vystymas	Kodai			
5.1.1.1.	Priemonė: Mėlynojo turizmo paslaugų kūrimas ir plėtra	BIVP-1	4.1.; 4.5.		
5.1.2.	II prioritetas: Sąlygų mėlynajam augimui sudarymas	Kodai			
5.1.2.1.	Priemonė: Pakrančių prieinamumo ir infrastruktūros gerinimas	BIVP-2	4.2.; 4.4.		
5.1.2.2.	Priemonė: Žuvininkystės paveldo puoselėjimas ir pakrančių bendruomenių gyvybingumo stiprinimas	BIVP-3	4.3.		
6. VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su EJRŽAF konkrečiais tikslais ir uždaviniais					
6.1. EJRŽAF dalis: VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su EJRŽAF strateginiais, konkrečiais ir specifiniais tikslais ir uždaviniais					
		EJRŽAF specifiniai tikslai nustatyti Aprašo 4 priedo III skyriaus:			
		7.1 p.	7.2 p.	7.3 p.	7.4 p.
I VPS prioritetas: Mėlynojo turizmo verslų vystymas					
Priemonė: Mėlynojo turizmo paslaugų kūrimas ir plėtra		X			
II VPS prioritetas: Sąlygų mėlynajam augimui sudarymas					
Priemonė: Pakrančių prieinamumo ir infrastruktūros gerinimas				X	
Priemonė: Žuvininkystės paveldo puoselėjimas ir pakrančių bendruomenių gyvybingumo stiprinimas					X

7. VPS sąsaja su ŽVVG teritorijos strateginiais dokumentais ir ESBJRS	
Strateginio dokumento pavadinimas	VPS sąsajos pagrindimas
7.1. ŽVVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas ⁸⁵	Ignalinos rajono savivaldybės 2018–2024 metų strateginiame plėtros plane numatytas tikslas, susijęs su žuvininkystės sektoriaus vystymu: 1.3. tikslas. Žemės ūkio, žuvininkystės ir miškininkystės vystymas; 1.3.1. uždavinys. Sudaryti sąlygas vystyti konkurencingą žemės ūkį, žuvininkystę ir miškininkystę; 1.3.1.7. Gerinti žuvivaisos, žuvies perdirbimo, rekreacinės žvejybos veiklos sąlygas Ignalinos rajone. Siejasi su VPS I prioriteto I priemone BIVP-1 „Mėlynojo turizmo paslaugų kūrimas ir plėtra“, II prioriteto I priemone „Pakrančių prieinamumo ir infrastruktūros gerinimas“ BIVP-2.
7.2. ŽVVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas ⁸⁶	2022-2030 m. Utenos regiono plėtros planas patvirtintas 2023 m. Ignalinos rajono VVG atstovė dalyvavo rengiant URPP kaip patariamąsios partnerių grupės narė. Planas siejasi su žuvininkystės VPS, tačiau priemonių finansavimo šaltiniai yra atskirti, siektini rodikliai skirtingi ir numatytos aiškios finansavimo takoskyros. Iš esmės VPS harmoningai papildo URPP realizuodamas priemonės pagal nustatytus gyventojų poreikius. Tampriausios sąsajos yra su šiais URPP tikslais: 1. Gerinti aplinkos kokybę ir skatinti tvarų judumą (VPS siejasi su BIVP-2 priemone); 2. Prisidėti prie investicinės aplinkos patrauklumo ir bendrų turizmo paslaugų vystymo (VPS siejasi su BIVP-1 ir BIVP-2 VPS priemonėmis). Šios VPS projektai, inicijuojami vietos gyventojų „iš apačios“ papildys išvardintas priemones nedidelės apimties gyventojams reikalingomis paslaugomis ir produktais, kurie sustiprins planiniu būdu įgyvendinamus URPT numatytus tikslus ir dar geriau atlieps gyventojų poreikius. Ignalinos rajono žuvininkystės plėtros strategija 2023-2029 m. Utenos regiono plėtros tarybai pateikta raštu.
7.3. ESBJRS ⁸⁷	ES Baltijos jūros regiono strategija – vena iš 4 Europoje įgyvendinamų makroregioninių strategijų. Įgyvendinant ES BJRS yra siekiama trijų pagrindinių tikslų: apsaugoti jūrą, sujungti regioną, padidinti jo gyventojų gerovę. Žuvininkystės VPS prie antrojo tikslo prisideda per tarpsektorinio bendradarbiavimo iniciatyvas, o prie trečiojo tikslo – per visas suplanuotas priemones. Siekiant Strategijos tikslų, dirbama keturiolikoje politikos sričių. Su keliomis iš jų siejasi ir VPS, tai – Turizmas (VPS siejasi su BIVP-1); Kultūra (VPS siejasi su BIVP-3); Inovacijos (VPS siejasi su BIVP-1); Teritorijų planavimas; Maistinės medžiagos; Energetika. Lietuva, įgyvendindama ES BJRS veiksmų planą, kartu su kitomis valstybėmis koordinuoja trijų politinių sričių – transporto, energetikos, bio-ekonomikos įgyvendinimą.
7.4. Kaimo vietovių plėtros strategija ⁸⁸	Ignalinos rajono kaimo plėtros strategija 2023-2029 m. patvirtinta Ignalinos rajono vietos veiklos grupės 2023 m. gegužės 26 d. visuotinio narių susirinkimo protokolu Nr. VS-2.

⁸⁵ IGNALINOS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018–2024 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS m9klwrgumypqkzv1cwtgbl1rdgkdqvr/ (ignalina.lt)

⁸⁶ [KS\(T\)-4 Dėl 2022–2030 m. Utenos regiono plėtros plano patvirtinimo \(e-tar.lt\)](#)

⁸⁷ Baltijos jūros regiono strategija [Home \(eusbsr.eu\)](http://Home(eusbsr.eu))

⁸⁸ Ignalinos rajono kaimo plėtros strategija 2023-2029 m. [IGNALINOS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ - Naujienos \(irvvg.lt\)](#)

		<p>VPS numatytos 5 vietos projektų finansavimo ir viena tarpterritorinio bendradarbiavimo priemonė: 1. Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra kuriant ir įvairinant produktus ir paslaugas (siejasi su šios VPS BIVP-1 priemone) 2. Socialinio verslo kūrimas ir plėtra; 3. Viešųjų paslaugų modernizavimas, įvairovės ir prieinamumo didinimas; 4. Krašto identiteto, etninių veiklų, tradicijų išsaugojimas ir populiarinimas (siejasi su šios VPS BIVP-3 priemone) 5. Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymai ir Gamtinių resursų panaudojimas sveikatinimo, pažintinio turizmo ir kitų paslaugų įvairovės didinimui (tarpterritorinio bendradarbiavimo projektams).</p> <p>Pagrindinė strateginių dokumentų sąsaja yra diktuojama vietovės resursų – tai paslaugų turistams kūrimas ir vystymas.</p> <p>Ignalinos rajono VVG įsipareigoja užtikrinti takoskyras tarp finansavimo šaltinių numatydamą specialius atrankos kriterijus. Takoskyras išlaikyti sėkmingai pavyko įgyvendinant Dvisektorę 2014-2020 m. Ignalinos rajono kaimo ir žuvininkystės plėtros strategiją.</p>
7.5.	Lietuvos Respublikos teritorijos 2030 bendrasis planas ⁸⁹	<p>VPS sklandžiai papildoma strateginius Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano sprendinius</p> <p>Bendrajame plane numatyta, kad žuvininkystės VPS teritorijoje vyraujantys išteklių - rekreaciniai, bioproductiniai, paslaugų infrastruktūros, kultūriniai, o plėtros prioritetas - rekreacija ir turizmas, bioproductinis ūkis.</p> <p>Siekiant tolygiau paskirstyti rekreacinių išteklių naudojimą ir įveikinti nutolusias gamtinių rekreacinių išteklių sancaupas, formuojami regioniniai rekreaciniai koridoriai Vilnius-Švenčionėliai-Ignalina-Turmantas (geležinkeliu)</p> <p>Siekiant kurti naujas darbo vietas ir plėtoti galimybes smulkiam ir vidutiniam verslui numatoma plėtoti ir stiprinti esamą turizmo potencialą, taip pat įveikinti naujus turizmo ir rekreacijos išteklius.</p>

⁸⁹ Lietuvos Respublikos teritorijos 2030 bendrasis planas <https://www.bendrasisplanas.lt/wp-content/uploads/2020/07/LR-BP-Lietuvos-regionai-2030.pdf?fbclid=IwAR32G5OkTyohAUb0zb-mh0X71DB-hIjEVoIC2KnMnIankoIG2kf0bMUMRi8>

III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?

8. LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

LEADER metodo principai

8.1. Teritorinis principas:

8.1.1. principo laikymasis rengiant VPS:

a). vietos išteklių tinkamas panaudojimas. Naudojant vietos išteklius strateginiame planavime, svarbu įvertinti visų suinteresuotųjų šalių poreikius ir įtraukti ilgalaikį tvarumo aspektą, siekiant sukurti darnią ir gyvybingą teritoriją. Rengiant VPS surinkta informacija apie turimus gamtinius, ekonominius, socialinius, žmonių, institucinius ir kitus išteklius. Pasirinkta strategija investuoti į vietos stiprybes ir galimybes. Remiantis išteklių analize ir teritorijos bendruomenės poreikiais, kūrėme VPS kuri skatintų darnią plėtrą ir išnaudotų vietos išteklius taip, kad būtų didinamas ekonominis, socialinis ir aplinkosauginis tvarumas.

b). ŽVVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimas; Žuvininkystės VPS teritorija – suformuota valstybės teritorijos administracinio vieneto pagrindu, sąlyginai nedidelė, vienalytė, socialiai nesusiskaidžiusi teritorija, siejama bendrų tradicijų, vietos ypatumų, kurioje vyrauja siejantis bendrumo jausmas ar bendri poreikiai ir lūkesčiai (plačiau apie vietovės identitetą ir specifiką - 2.1. skyriuje). Vandens telkinių, saugomų teritorijų ir rekreacinių resursų gausa – pagrindiniai teritorijos pranašumai sudarantys prielaidas formuoti šios VPS prioritetus.

c) ŽVVG teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimas. VPS teritorija yra unikali - sėkmingas strateginis sprendimas priklauso nuo vietinių poreikių identifikavimo ir galimybių panaudojimo, todėl rengdami VPS naudojome skirtingus metodus situacijos tyrimui ir poreikių identifikavimui. Tarėmės su gyventojais apie galimybes, kurias galėtume panaudoti turėdami dabartinius ir planuojamus resursus. Tarpsektorinis bendradarbiavimas labai svarbus momentas kuriant teritorijos pridėtinę vertę, todėl rengiant VPS į VVG valdybos sudėtį buvo įtraukti skirtingų sektorių (pilietinė visuomenė, vietos valdžia, verslas (įskaitant žuvininkystę).

Siekdami užtikrinti informacijos ir galimybių prieinamumą visos VPS teritorijos gyventojams, identifikuojant ilgalaikiai žuvininkystės plėtrai svarbiausias problemas ir išteklius jai spręsti, nustatant VPS teritorijos socialinių ryšių, bendros istorijos, išskirtinumo ir identiteto įtaką vietos bendruomenės bendram požiūriui į sektoriaus plėtrą, VPS rengimo procese atsižvelgėme šiuos aspektus:

- **Informacijos decentralizavimas.** Informacijos sklaida ir jos surinkimas turi tolygiai apimti visą VPS teritoriją (informacijos sklaidos priemonės, jos surinkimo priemonės buvo decentralizuotos);
- **Teritorinis atstovavimas.** Vietos bendruomenės susitelkimą bendriems tikslams gerai atspindi pačios IRVVG teritorinė organizacija: asociacija vienija narius iš visos teritorijos, t.y, kiekvienoje seniūnijoje yra IRVVG narių, taip pat yra skėtinių organizacijų, kurių nariai išplitę visoje Ignalinos rajono teritorijoje. Narių skaičius tolygiai auga, gyventojų įsitraukimas didėja. Dalyvavimas VPS rengimo renginiuose buvo atviras ir prieinamas visos teritorijos gyventojams.
- **Nuotolinės galimybės.** Kiekviename informaciniame pranešime apie žuvininkystės VPS rengimą buvo nurodomos alternatyvos kaip suinteresuoti asmenys gali gauti ir formaciją ar išreikšti nuomonę individualiai, sau patogiu laiku ir metodu.

	<p>Pakankamai tolygi teritorinė IRVVG narių, dalyvaujančių VPS rengime, aprėptis ir IRVVG viešinimo ir renginių organizavimo veiksmai, atvirumas visiems interesantams ir pasiūlymams sudarė pakankamas sąlygas teritorinio principo laikymosi užtikrinimui rengiant strateginį dokumentą.</p>
<p>8.1.2.</p>	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vietos išteklių tinkamas panaudojimas; VPS įgyvendinimo metu per suformuotus prioritetus ir priemones tikimės paskatinti potencialius pareiškėjus naujai pažiūrėti į vietos resursų galimybes kuriant naujas paslaugas. Skatinsime tausojančią vietos išteklių naudojimą projektuose. b) ŽVVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimas. Kadangi VPS įgyvendinsime teritorijoje, pasižyminčioje unikalios vietos resursų galimybių kompozicija, stengsimės šį pranašumą panaudoti specializacijai kuriant mėlynojo turizmo paslaugų įvairovę. c) ŽVVG teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimas. Teritorijos pridėtinė vertė bus kuriama įgyvendinant VPS: plėtojant turizmą ir diegiant inovacijas (taip didinant efektyvumą ir konkurencingumą), plėtojant žuvininkystės verslą (priemonė BIVP-1), plėtojant specializuotą infrastruktūrą (priemonė BVB-2), šviečiant ir įtraukiant visuomenę (BIVP-3). <ul style="list-style-type: none"> - Informacija apie paramos galimybes žuvininkystės sektoriui turi tolygiai pasiekti visos teritorijos gyventojus. Šiuo tikslu naudosime įvairias informacijos sklaidos priemones, pasitelksime seniūnijų bei IRVVG narių, kurie pasiskirstę visoje Ignalinos rajono teritorijoje, pagalbą. - Grižtamasis ryšys. IRVVG turi nuolat domėtis ir sekti potencialių pareiškėjų ketinimus rengti projektus ir gerinti jiems informavimo, konsultavimo, mokymo, praktinės pagalbos prieinamumą. Individualių konsultacijų bei tikslinių renginių metu numatoma apklausti potencialius pareiškėjus skirtingose VVG teritorijos seniūnijose. - Bendradarbiavimas. Skatinti vietos interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu ir užtikrinant integruotą teritorijos plėtrą. Šią nuostatą užtikrina IRVVG sandaros ir valdymo principai, suburiantys skirtingų sektorių atstovus, įskaitant žuvininkystės verslą, bendrai veiklai (nuo renginių iki bendrų projektų). - Išskirtinumas. Siekiant užtikrinti žuvininkystės VPS teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimą teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimą konsultacijų, renginių metu, skatinsime pareiškėjus tinkamai juos identifikuoti rengiant konkurencingus projektus. - Teritorinė aprėptis. IRVVG nariai pasiskirstę bemaž tolygiai visoje teritorijoje, todėl visose organizacijos veiklose ir klausimuose, sprendžiamuose visuotiniame narių susirinkime, atstovaujami net atokiausių VVG teritorijos vietovių interesai. - Pranašumų panaudojimas. Kuriant VPS vieningai sutarėme kad pastangas nukreipsime į stiprybių vystymą ir mėlynojo turizmo galimybių panaudojimą, todėl priemonės suformuotos atsižvelgiant į vietovės potencialą ir teritorinį kapitalą. - Vietos bendruomenės telkimas bendriems tikslams. Tarpsektorinio bendradarbiavimo ir narystės organizacijoje galimybės jau suformavo įgyvendinant dvisektorę kaimo ir žuvininkystės plėtros strategiją. Užtikrinsime įtrauktį ir bendradarbiavimą siekdami pridėtinės vertės: geresni vietos projektų rezultatai ir poveikis.
<p>8.2.</p>	<p>„Iš apačios į viršų“ principas:</p>
<p>8.2.1.</p>	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p>

Pagrindiniu principo „iš apačios į viršų“ įgyvendinimo įrankiu laikomi gyventojų įtraukimo ir aktyvinimo veiksmai, kurie sąlygos vietos poreikių aktualumą, įvairovę bei perspektyvumą. Vietos gyventojai bei organizacijos skatinami būti ekonomiškai ir socialiai aktyviais, ištraukti į bendruomenėje vykstančius procesus ir inicijuoti pokyčius, o ne laukti, kol pokyčius inicijuos kiti⁹⁰.

IRVVG rengdama žuvininkystės plėtros visuose etapuose laikėsi principo „iš apačios į viršų“, kuriuo suteikiama galimybė žuvininkystės sektoriaus atstovams, vietos organizacijoms ir gyventojams dalyvauti formuojant ir įgyvendinant vietos politiką, priimti sprendimus, tiesiogiai lemiančius jų gyvenimo kokybę, patiems inicijuoti permainas ir aktyviai jas įgyvendinti. Vadovavomės principo „iš apačios į viršų“ raiškos požymiais, kad suplanuotume ir realizuotume konkrečius veiksmus rengdami VPS.⁹¹

Nr.	Principo raiškos požymis	Realizacijos būdas/veiksmas	Strategijos rengimo etapas
1.	Gyventojų poreikių ir galimybių tyrimas bei analizė	Anketavimas, Focus grupės, nestruktūruoti interviu akis į akį, fragmentinis projektų idėjų tyrimas, vieno atvejo tyrimai. 2.2. dalyje pateikiamas metodikos aprašymas	Atliekant teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG; Nustatant teritorijos gyventojų poreikius; Pasirenkant VPS temą; Nustatant prioritetus; Pasirenkant VPS priemones, veiklos sritis.
2.	VPS teritorijos veikėjų įtraukimas į sprendimų rengimą, priėmimą	IRVVG valdyba, visuotinis narių susirinkimas, Focus grupės, VVG darbuotojai.	Nustatant teritorijos gyventojų poreikius ir suteikiant jiems prioritetus; Pasirenkant VPS temą; Nustatant VPS prioritetus; pasirenkant rezultato rodiklius; Pasirenkant VPS priemones ir planuojant finansinius išteklius VPS įgyvendinti.
3.	Vietos gyventojų dalyvavimas	Visuose VPS rengimo etapuose gyventojai turėjo teisę dalyvauti sau patogiu būdu (dalyvaujant organizacijos valdyme, renginiuose, susitikimuose, elektroninėmis priemonėmis) priimti sprendimus ir išreikšti savo nuomonę.	Visuose etapuose
4.	Vietos gyventojų informavimas, vietos plėtros veikėjų komunikacija	Informacijos sklaida ir grįžtamojo ryšio užtikrinimas skirtingais kanalais: renginių metu, skelbimai, elektroniniu būdu (FB, elektroniniai laišakai, straipsniai tinklapiuose ir kt).	Visuose etapuose
5.	Vietos gyventojų konsultavimas	VPS rengimo laikotarpiu gyventojai buvo konsultuojami	Visuose etapuose

⁹⁰ ENRD, 2020a. *Local partnerships: precious principles and concerns about the future. EU Rural Review: LEADER achievements, No.29. P.18.*

⁹¹ ISSN 1822-6760. *Management theory and studies for rural business and infrastructure development. 2011. Nr. 4 (28). Research papers. PRINCIPO „IŠ APAČIOS Į VIRŠŲ“ RAIŠKA RENGIANŲ, PRIIMANT IR ĮGYVENDINANT KAIMO VIETŲ POKYČIŲ VALDYMO STRATEGINIUS SPRENDIMUS* Vilma Atkočiūnienė, Rasa Vaišnoraitė Aleksandro Stulginškio universitetas

		biure, vietose, taip pat galėjo išsakyti savo nuomonę.	
6.	Orientacija į tikslines (prioritetines) grupes ir jų poreikius	Focus grupės (žuvininkystės sektorius, vietos verslas pilietinė visuomenė, vietos valdžia).	<i>Atliekant VPS teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG; Nustatant teritorijos gyventojų poreikius ir suteikiant jiems prioritetus; Nustatant VPS prioritetus; Pasirenkant VPS priemones, veiklos sritis;</i>
7.	Lokalumas – vietovės vystymosi prioritetai	VPS rengiama atsižvelgiant į Ignalinos rajono gyventojų poreikius, taip pat pakrančių bendruomenių poreikius.	<i>Atliekant teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG;</i>
8.	Atsakomybės pasidalijimas ir interesų derinimas	Rengdami VPS įtraukėme tikslines grupes ir jų atstovus į sprendimų priėmimą bei derinome skirtingus interesus (viešuosius ir privačius, socialinius ir ekonominius)	<i>Nustatant teritorijos gyventojų poreikius ir suteikiant jiems prioritetus; Nustatant VPS prioritetus; Pasirenkant VPS priemones, veiklos sritis;</i>
9.	Horizontali partnerystė tarp vietovėje veikiančių institucijų.	Organizuodami Strategijos rengimo procesą bendradarbiauome su įvairiomis institucijomis ir skatinome jas burtis bendrai veiklai, bendrų sprendimų, poreikių identifikavimui	<i>Atliekant teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG; Nustatant VVG teritorijos gyventojų poreikius ir suteikiant jiems prioritetus; Nustatant VPS prioritetus; Pasirenkant VPS priemones, veiklos sritis;</i>
10.	Dėmesys vietos ištekliams (potencialui)	Identifikavome žuvininkystės sektoriui būdingus konkrečius išteklius ir galimybę juos panaudoti, kad sukurtume kokybinius sektoriaus pokyčius (poveikį) ateityje.	<i>Atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG;</i>

Lokalus žuvininkystės sektoriaus pokyčių valdymas priklauso nuo vietos plėtros veikėjų vertybių, „iš apačios į viršų“ kylančių iniciatyvų, strategavimo ir interesų derinimo gebėjimų, kuriuos sudaro į strateginių sprendimų priėmimo procesą įsitraukę visi plėtros veikėjai.

8.2.2. principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Suprasdami, kad principas „iš apačios į viršų“ yra kertinis BIVP principas, įgyvendindami žuvininkystės VPS į atskirus VPS įgyvendinimo procesus įtrauksime bendruomenines organizacijas, kitas NVO, taip pat kitus pilietinės visuomenės, žuvininkystės verslo ir vietos valdžios atstovus. Lentelėje patiekiami principo „iš apačios į viršų“ raiškos požymiai, jų realizacijos būdai ar veiksmai tam tikruose VPS įgyvendinimo etapuose:

Nr.	Principo raiškos požymis	Realizacijos būdas/veiksmas	Strategijos įgyvendinimo etapas
1.	Gyventojų įtraukimas į sprendimų	IRVVG valdyba, visuotinis narių susirinkimas, Projektų	<i>Rengiant ir tvirtinant kvietimų teikti vietos projektus dokumentaciją; kviečiant teikti</i>

	rengimą, priėmimą ir įgyvendinimą	atrankos komitetas, darbo grupės.	<i>vietos projektų paraiškas; atrenkant vietas projektus; pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną; vykdant teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas; organizuojant VPS įgyvendinimo rezultatų viešinimą</i>
2.	Vietos gyventojų dalyvavimas	Visuose VPS įgyvendinimo etapuose vietos gyventojai kviečiami aktyviai dalyvauti: atvira narystė, atviri renginiai, atviras biuras.	<i>Rengiant ir vykdant vietas projektus</i>
3.	Vietos gyventojų informavimas, vietos plėtros veikėjų komunikacija	Organizuojama informacijos sklaida ir komunikacija skirtingais kanalais: išoriniais ir vidiniais, elektroniniais ir kontaktiniais (renginių metu, per seniūnijas, VPS teritorijos organizacijas, skelbimai, elektroniniu būdu ir kt). IRVVG reprezentacija Lietuvos ir tarptautiniame kontekste.	<i>Visuose etapuose</i>
4.	Vietos gyventojų konsultavimas / konsultavimasis	VPS rengimo ir įgyvendinimo laikotarpiu gyventojai konsultuojami IRVVG biure, seniūnijose, vietose.	<i>Visuose etapuose</i>
5.	Orientacija į tikslines (prioritetines) grupes ir jų poreikius	Specialūs renginiai vietose atsižvelgiant į gyventojų poreikius, skirtingus interesus (viešuosius ir privačius, socialinius ir ekonominius) ir sektorius (piliietinės visuomenės, verslo ir valdžios (pvz. informacija apie vietos projektų rengimo aktualijas atokioje bendruomenėje ar jaunimo organizacijoje)	<i>Vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas.</i>
6.	Atsakomybės pasidalijimas	Įgyvendinant VPS įtrauksime visų sektorių atstovus: piliietinės visuomenės, vietos valdžios, verslo (pirmenybę skiriant žuvininkystės sektoriui) ir valdybos, PAK sudėtį, veiklas ir sprendimų priėmimo procesą	<i>Rengiant ir tvirtinant kvietimų teikti vietas projektus dokumentaciją; Atrenkant vietas projektus; pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną, VPS įgyvendinimo rezultatų viešinimą</i>
7.	Horizontali partnerystė tarp vietovėje veikiančių institucijų.	Skatinsime institucijas burtis bendrai veiklai	<i>Rengiant ir įgyvendinant vietas projektus, pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną, VPS įgyvendinimo rezultatų viešinimą</i>
8.3.	Partnerystės principas:		
8.3.1.	principo laikymasis rengiant VPS:		

	<p>Partnerystės principas yra skirtas skatinti įvairių sektorių atstovų tarpusavio diskusijas bei nuomonių (interesų) derinimą. Taip yra siekiama socialinės sanglaudos bei tvaresnių sprendimų vietos lygiu. Nei viena visuomenės grupė neturi įgyti dominuojančios galios⁹².</p> <p>Partnerystės pagrindu sudarytos VVG regionuose yra vieni pagrindinių veikėjų, diegiančių naujoves. Vienas pavyzdžių – Dvisektorė 2014-2020 m. kaimo ir žuvininkystės plėtros strategija įgyvendinta tarpsektorinės partnerystės pagrindu. Partnerystė tampa vietovių darnios plėtros atspirties taškas, nes būti partneriu, t. y. ko nors dalimi, – tai kurti bendras strategijas. Partnerystė reikalinga:</p> <ul style="list-style-type: none"> – suvienyti atskiras teritorijos gyventojų grupių (bendruomenės, žuvininkystės verslo, verslo ir viešojo sektoriaus atstovų) iniciatyvas vietos problemoms spręsti; – užtikrinti ryšius tarp atskirų žuvininkystės sektoriaus plėtros veikėjų; – skatinti naują požiūrį į vietos išteklių (gamtinių, materialinių finansinių ir žmogiškųjų) naudojimą; – lanksčiai valdyti vietovės specifikai pritaikytą ir tvarią plėtrą⁹³. <p>IRVVG – organizacija, griežtai besilaikanti partnerystės principų tiek kasdieninėje veikloje, tiek valdyme. IRVVG išrinko kolegialų valdymo organą iš 15 narių, atstovaujančių skirtingoms interesų grupėms siekdama užtikrinti, kad nei viena interesų grupė nekontroliuotų sprendimo priėmimo.</p> <p>Vietos socialinius interesus atstovaujantys asmenys (pilietinės visuomenės atstovai) sudaro 46,6 proc.</p> <p>Vietos privatiems ekonominiams interesams atstovaujantys asmenys (verslo atstovai, 4 iš jų - žuvininkystės) – 33,3 proc.</p> <p>Viešojo administravimo institucijas ar įstaigas atstovaujantys asmenys (vietos valdžios atstovai) – 20 proc.</p> <p>VPS rengimo metu vyko bendri visų sektorių renginiai, kuriuose buvo aptariamasi Strategijos rengimo aktualijos siekiant suderinti skirtingus interesus, taip pat vyko atskirų sektorių Focus grupių susitikimai (žuvininkystė, valdžia, verslas, bendruomenės).</p>				
8.3.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>IRVVG patirtis rodo, kad skirtingų sektorių partneriams dirbant bendrai, išryškėja daug praktinių aspektų, kuriuose jie gali vieni kitiems padėti, apie kuriuos nė nenumanė dirbdami atskirai, kyla naujų bendradarbiavimo idėjų, todėl mūsų VVG siekia, kad kuo įvairesnis VPS teritorijos plėtros dalyvių ratas imtųsi bendrų veiklų. Vadovaudamasi šia patirtimi įgyvendindami VPS bursime partnerius bendroms veikloms tiek Strategijos įgyvendinimo kontekste, tiek ir kituose projektuose, renginiuose, mokymuose.</p> <p>Įgyvendindami VPS mes, vadovaudamiesi šiais principais atliksime tokius veiksmus:</p> <table border="1" data-bbox="336 1713 1473 1848"> <thead> <tr> <th data-bbox="336 1713 560 1780">Partnerystės principas</th> <th data-bbox="560 1713 1473 1780">Principo laikymasis įgyvendinant VPS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="336 1780 560 1848">Atvirumo</td> <td data-bbox="560 1780 1473 1848">procese dalyvaus visų - pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios sektorių atstovai.</td> </tr> </tbody> </table>	Partnerystės principas	Principo laikymasis įgyvendinant VPS	Atvirumo	procese dalyvaus visų - pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios sektorių atstovai.
Partnerystės principas	Principo laikymasis įgyvendinant VPS				
Atvirumo	procese dalyvaus visų - pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios sektorių atstovai.				

⁹² 5 European Commission, 2018. Guidance for Member States and Programme Authorities on Community-led Local Development in European Structural and Investment Funds. Version 4. P.62.

⁹³ PROGRAMOS „LEADER“ IR ŽEMDIRBIŲ MOKYMO METODIKOS CENTRAS VIETOS VEIKLOS GRUPIŲ VADYBOS, ĮGYVENDINANT VIETOS PLĖTROS STRATEGIJAS, STIPRINIMAS Metodinė medžiaga Parengė Erika Ribašauskienė Lietuvos agrarinės ekonomikos instituto Kaimo plėtros skyriaus tyrėja, LEADER metodo ekspertė, konsultantė Kaunas, 2010

Įtraukimo	Visi partneriai įtraukti į paramos proceso etapus: planavimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo;
Skaidrumo	partneriams pateikiama visa informacija, kuri jiems reikalinga efektyviam dalyvavimui procese
Efektyvumo	partneriai į procesą įtraukiami savo kompetencijos srityse, laiku, jiems tinkamomis formomis ir dėl esminių kausimų
Tarpusavio atsakomybės	partnerystė grindžiama abipusiu pasitikėjimu ir įsipareigojimu siekti maksimaliai efektyvaus paramos panaudojimo, visų partnerių indėlis yra pripažįstamas ir vertinamas.
<p>VPS įgyvendinimo metu bus siekiama užtikrinti, kad nei viena interesų grupė nekontroliuotų sprendimo priėmimo. Sudarytas kolegialus valdymo organas ir projektų atrankos komitetas iš narių, atstovaujančių skirtingoms interesų grupėms. Visos VPS metu bus išlaikomos proporcijos tarp sektorių, lyčių, vykdoma rotacija, kontroliuojamas kadencijų skaičius – įgyvendinami visi reikalavimai užtikrinantys visų sektorių įsitraukimą ir partnerystę bei eliminuojantys vieno sektoriaus dominavimą priimančias sprendimus VPS įgyvendinimo metu.</p>	
8.4.	Vietos finansavimo ir valdymo principas:
8.4.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Rengdami VPS vietos finansavimo ir valdymo principo laikėmės įgyvendindami šiuos veiksmus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Naujų iniciatyvų paieška (susitikimų su vietos gyventojais metu buvo identifikuojamos vietos projektų idėjos ir galimybės jas finansuoti/bendrafinansuoti, - Projektų iniciatorių skatinimas ir vietos bendruomenės pasitikėjimo ugdymas. Viešinama geroji projektų įgyvendinimo patirtis akcentuojant projektų iniciatorių ir jų palaikymo svarbą bendruomenėje ir visoje visuomenėje. - Veiksmų derinimas. IRVVG, bendraudama su skirtingų sektorių atstovais, matydama galimybę, derina galimus bendradarbiavimo veiksmus, susijusius su planuojamų projektų finansavimu (bendrafinansavimu) bei valdymu. Taip pat praktine vietos plėtros veikėjų tarpusavio pagalba. - Išteklių konsolidavimas. IRVVG, kaip VPS teritorijos plėtros veikėjus vienijanti organizacija, siekia derinti ne tik veiksmus, susijusius su vietos projektų planavimu, bet ir skatinti racionaliai naudoti intelektualinius bei materialinius išteklius, skatinti bendradarbiavimą ir tarpusavio pagalbą, todėl, informuoja skirtingas suinteresuotas šalis apie galimybes, kurias jie turi bendrai veiklai, tačiau kartais patys jų negeba išvelgti. Rengiant VPS buvo aptartos pagrindinės pareiškėjų rengiamų ir įgyvendinamų projektų finansavimo ir valdymo problemos: - Savosios dalies užtikrinimas (ypač pradedančiųjų veiklą subjektų atveju, kuomet įstaiga, įmonė neturi apyvartinių lėšų, reikalingų projekto veiklų įgyvendinimui ar užstato reikiamų lėšų skolinimuisi). - Kompetetingos projekto komandos sukomplektavimo problema. Raštingo finansų planavimo ir valdymo problema egzistuoja daugelyje nepelno organizacijų, o versle, nors finansų valdymo patirtis ir įgūdžiai geresni, tačiau neigiamos įtakos daro projektinių reikalavimų nepaisymas. <p>VPS rengimo metu išspręsti išvardintų sunkumų negalima, tačiau planuojant veiksmus ir numatomus projektus, į juos atsižvelgti būtina.</p>
8.4.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendindami VPS planuojame vietos finansavimo ir valdymo principo laikymąsi užtikrinti šiais būdais:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vietos finansavimo mechanizmų paieška ir kūrimas. Kaip asociacija, mes neapsiribojame vienu finansavimo šaltiniu, todėl sieksime ieškoti ir kitų finansavimo mechanizmų (be Leader) projektų įgyvendinimui.

	<p>Taip pat padėsime padėsime ieškot papildomų finansavimo šaltinių vietos pareiškėjams įgyvendinantiems vietos projektus. Kadangi savos bendrafinansavimo dalies ir apyvartinių lėšų trūkumas IRVVG teritorijoje – viena svarbiausių probleminių sėkmingo projektų įgyvendinimo aspektų, aktyviai bendradarbiausime su finansiškai pajėgiomis, gebančiomis rasti praktinės pagalbos būdų institucijomis (Ignalinos rajono savivaldybė, Ignalinos kredito unija).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Galimybę suvienyti partnerių išteklius: Intelektinė ir techninė tarpusavio parama (pavyzdžiui, dalinimasis specialistais ar technine pagalba (kooperacija vykstant į renginius) ir pan. <p>IRVVG nuolat skleidžia savo nariams ir potencialiems pareiškėjams informaciją apie jų idėjų finansavimo ar bendrafinansavimo galimybes: finansavimo šaltinius, Leader programos priemones, kitus Lietuvos ir tarptautinius paramos fondus ir kt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verslumo skatinimas. IRVVG kolektyvas turi patirties ir reikiamą kvalifikaciją, kad galėtų teikti profesionalias konsultacijas potencialiems verslo projektų pareiškėjams, norintiems pradėti ar vystyti žuvininkystės verslą.
Horizontalieji principai ir prioritetai:	
8.5.	Jaunimas:
8.5.1.	<p>ŽVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Jaunimui skiriamas ypatingas dėmesys VPS rengimo, įvertinimo ir įgyvendinimo etapuose. IRVVG, rengdama VPS ėmėsi šių veiksmų, įtraukiančių jaunimą į atskirus etapus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rengiant ir tvirtinant VPS IRVVG valdyboje pagal rekomenduojamas proporcijas dalyvavo jaunimo atstovai 2 asmenys nuo 14 iki 29 m. (įskaitytinai) ir 7 asmenys nuo 30 m. iki 40 m (įskaitytinai). - Formuluodami VPS prioritetus ir priemones, veiklos sritis, atsižvelgėme į jaunimo poreikius: jaunimas buvo kviečiamas dalyvauti ir dalyvavo visuose su VPS rengimu susijusiose renginiuose, pildė anketas, dalyvavo diskusijose. VPS įtraukė vietos projektų atrankos kriterijus, susijusius su jaunais žmonėmis „projektas įtraukia (įdarbina) jaunas asmenis iki 40 metų“, „projektą teikia jaunas žmogus iki 40 metų“. - 100 % administracijos darbuotojų kada nors įsidarbinusių VVG priklausė jaunų žmonių iki 40 metų amžiaus grupei. Kadangi IRVVG kolektyvas labai stabilus, rengiant naują VPS dabartiniai IRVVG darbuotojai šiai amžiaus grupei nebeprisitaikė. <p>Svarbu akcentuoti, kad IRVVG su jaunimu dirba netik VPS rengimo ir įgyvendinimo kontekste. Pristatome vietos plėtrą gimnazijose, karjeros, atvirų durų renginiuose, priimame studentus iš Lietuvos ir kitų Europos šalių. Dirbame su moksleivių savivaldos institucijomis (jų nariai vėliau tampa mūsų valdybos nariais, nes žino ką veikia VVG ir ką jie gali nuveikti atstovaudami jaunimo interesams).</p>
8.5.2.	<p>ŽVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendindami Ignalinos rajono žuvininkystės plėtros strategiją įtrauksime jaunas žmones į atskirus administravimo ir įgyvendinimo procesus</p> <ul style="list-style-type: none"> - IRVVG valdyboje - 9 iš 15 IRVVG valdybos narių jauni asmenys iki 40 metų. 2 iš jų – iki 29 metų. Stengsimės tokią sudėtį išlaikyti visą VPS įgyvendinimo laikotarpį. - kviečiant teikti vietos projektų paraiškas aktyviai dirbsime su jaunimo organizacijomis, naudosisime jaunimui priimtinius informavimo metodus (pvz. socialinius tinklus), akcentuosime prioritetinius atrankos kriterijus, skirtus jaunimui. - atrenkant vietos projektus, vadovausimės VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymuose numatytais vietos projektų atrankos kriterijais, suteikiančiais privalumų projektams, į kuriuos įtrauktas jaunimas (asmenys iki 40 metų).

	<ul style="list-style-type: none"> - pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną fiksuosime veiksmus ir rezultatus, susijusius su jaunimu, viešinsime juos jaunimui patraukliais kanalais. - vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas bendradarbiausime su jaunimo organizacijomis ir jaunimo atstovais, alumnų grupėmis, kad galėtume suaktyvinti ir įkvėpti jaunimą, kuris turi didelį verslumo potencialą. Vykdydysime jaunimo apklausas, konsultuosimės ir jiems prieinamais būdais įtrauksime jaunimą į visus VPS įgyvendinimo etapus.
8.6.	Kultūra:
8.6.1.	<p>VVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Rengiant VPS buvo naudojami dokumentų, duomenų, statistinės analizės ir kiti metodai, leido nustatyti Ignalinos rajono teritorijos <i>kultūros išteklių plėtros poreikius</i>. Galime trumpai apibendrinti – Ignalinos rajono VVG teritorijoje yra palyginti gera bendra kultūros resursų situacija, prieinamumas, įvairovė kurį didžiaja dalimi lemia vietos gyventojų aktyvumas, kūrybiškumas, tačiau būtinas šios srities puoselėjimas tiek dėmesio, tiek finansavimo prasme. Teritorija turi galias pakrančių gyvenimo būdo tradicijas, su žuvininkyste susijusius amatus ir tradicines šventes.</p> <p>VPS numatyta priemone siekiama saugoti ir puoselėti teritorijos ir pakrančių bendruomenių žuvininkystės ir pakrančių gyvenimo būdo tradicijas, didinti bendruomenių atsparumą ir pilietiškumą.</p> <p>Daliai IRVVG narių atstovauja, VVG veikloje dalyvauja, asmenys, susiję su kultūros vystymu Ignalinos rajone (nuo seniūnijų laisvalaikio organizatorių, muziejininkų, muzikinių kolektyvų vadovų, iki amatininkų, menininkų). Glaudus bendradarbiavimas sudaro prielaidas įgyvendinti veiksmus, susijusius su kultūros prioriteto laikymusi rengiant VPS.</p>
8.6.2.	<p>ŽVVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>VPS numatyta priemonė, susijusi su kultūros sritimi tačiau, siekiant užtikrinti prioriteto laikymosi, įgyvendinant visas VPS priemones ir vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas bus siekiama VVG teritorijos gyventojų ir jų bendruomenių kultūrinės tapatybės, žuvininkystės paveldo ir tradicijų aspektu, stiprinimo, jų kūrybingumo didinimo, bendruomeniškumo ir pilietiškumo ugdymo.</p> <p><i>Konkretūs veiksmai</i>, susiję su prioriteto laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kvietimų teikti vietos projektus metu mes skatinsime generuoti kūrybiškas idėjas, inicijuoti projektus, susijusius su vietovės išskirtinumu (pakrančių gyvenimo būdo ypatumais), tapatybės stiprinimu (žuvininkystės tradicijos), sieksime, kad projektai būtų bendruomeniški ir pilietiški, įtraukiantys, informuojantys visuomenę. - į VVG valdymo organo sudėtį sieksime įtraukti nors vieną asmenį turintį gebėjimų/patirties kultūros ir/ar meno srityje; Demokratinį rinkimų būdu renkami 7 pilietinės visuomenės atstovai (bendruomenių, kitų NVO lyderiai). Rinkimų metu visuotiniam narių susirinkimui bus pristatoma ši nuostata. - VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo metu imsime integruotų veiksmų, telkiančių teritorijos vietos gyventojus veikti kartu. Skatinsime skirtingų sričių specialistų bendradarbiavimą projektų rengimo ir įgyvendinimo metu.
8.7.	Darnus vystymasis (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus):
8.7.1.	<p>ŽVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Darnusis vystymasis apibrėžiamas kaip: „ekonomikos, socialinės plėtros ir aplinkos apsaugos tikslų derinimas atkreipiant dėmesį į daugialypę jų tarpusavio priklausomybę bei numatomus įgyvendinimo padarinius“. Tai reiškia, kad ekonominis augimas turi skatinti socialinį progresą ir tausoti aplinką, socialinė politika turi prisidėti prie ekonomikos, o aplinkos apsauga – būti efektyvi kaštų požiūriu. Šioje Strategijoje</p>

	<p>darnus vystymasis suvokiamas ne vien tik <i>aplinkosauginiu</i> aspektu, bet kaip visų trijų – socialinio, aplinkosauginio ir ekonominių – aspektų sąveika.</p> <p>Rengdami VPS vadovavomės darnaus vystymo principu - planavimo požiūriu, kuriuo skatinamas ekonomikos augimas ir plėtra, tačiau taip pat saugant aplinkos kokybę būsimoms kartoms).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rinkdami informaciją apie aplinkos situaciją VVG teritorijoje (vadovavomės profesionalų atliktais VVG teritorijos aplinkos būklės tyrimais⁹⁴). Rengiant VPS buvo naudojami dokumentų, duomenų, statistinės analizės ir kiti metodai, leido kompleksiskai apžvelgti ir įvertinti Ignalinos rajono VVG teritorijos situaciją darnaus vystymo aspektu (VPS 2 dalis). Galime trumpai apibendrinti – Ignalinos rajono VVG teritorijoje yra palyginti daug geros būklės gamtinių, rekreacinių resursų, menka urbanizacija ir pramonės išsivystymas, kas lemia sąlyginai gerą darniosios plėtros situaciją. - Numatoma, kad BIVP-2 priemonė turės teigiamos, o visos kitos priemonės neutralią įtaką darniam vystymuisi.
8.7.2.	<p>ŽVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendindami VPS imsime šių veiksmų siekdami žuvininkystės VPS teritorijos darnaus vystymosi ir jos aplinkos būklės gerinimo atskirais VPS įgyvendinimo etapais:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kvietimų teikti vietos projektus metu planuojame numatyti rekomendaciją vietos projektų vykdytojams pagrįsti, kad vietos projektas neturės neigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi ir jos aplinkos būklei; - į VVG valdymo organo arba patariamąsios grupės sudėtį įtrauksime nors vieną asmenį turintį gebėjimų darnaus vystymosi ir aplinkos apsaugos srityje; - vietos projektų įgyvendinimo metu teiksime metodinę pagalbą vietos projektų vykdytojams, susiduriantiems su aplinkos apsaugos reikalavimais. - VPS rezultatų sklaidos metu informuosime visuomenę apie vietos projektus, kurių rezultatai prisideda prie darnaus vystymosi ir (arba) gerina aplinkos būklę ir pan.; - teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo metu imsime integruotų veiksmų, telkiančių VVG teritorijos vietos gyventojus veikti kartu, siekiant teritorijos darnaus vystymosi ir aplinkos būklės gerinimo. - Skatinsime skirtingų sričių specialistų bendradarbiavimą projektų rengimo ir įgyvendinimo metu.
8.8.	Moterų ir vyrų lygios galimybės ir nediskriminavimo skatinimas
8.8.1.	<p>ŽVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Rengiant VPS, siekime užtikrinti lyčių lygybės, lygių galimybių ir nediskriminavimo (dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ir kitų diskriminacinių motyvų) aspektų integravimą planavimo, įgyvendinimo, stebėsenos ir vertinimo etapais, siekiant užkirsti kelią susidaryti kliūtims arba galimybių apribojimams, kurie gali sukelti nepageidaujamas pasekmes moterims ar vyrams, taip pat visuomenės grupėms, galinčioms patirti diskriminaciją.</p> <p>Visais VPS rengimo ir įgyvendinimo etapais siekiame užtikrinti moterų ir vyrų lygybę visose srityse bei panaikinti diskriminaciją visais pagrindais. Rengdami VPS:</p>

⁹⁴ Ignalinos AE regiono energetikos strategija 2012-2035 m. Lietuvos energetikos institutas <https://www.visaginas.lt/doclib/k2dzrw4ksoq36jts94w7gys7112621gg>; ir [Ignalinos r. monitoringo programa 2023-2028 metams \(ignalina.lt\) https://ignalina.lt/doclib/igalinos_r_monitoringo_programa_2023-2028_metams_ignalina.lt](https://www.visaginas.lt/doclib/igalinos_r_monitoringo_programa_2023-2028_metams_ignalina.lt)

	<ul style="list-style-type: none"> - ėmėmės visuotinio informavimo, įtraukimo, atvirumą garantuojančių veiksmų, kad užkirstume kelią bet kokiai diskriminacijai dėl lyties, rasės ar etninės kilmės, religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos. - užtikrinome, kad organizacijos valdyme lygiomis teisėmis, nustatytomis proporcijomis dalyvautų moterys, vyrai (40:60), jaunimas ir vyresnio amžiaus žmonės – visi, kurie pretendavo ir demokratišku būdu (atviru VVG narių balsavimu) buvo išrinkti visuotinio susirinkimo metu. - užtikrinome lygiateisį dalyvavimą ir pasiūlymų teikimą dėl priemonių ir lėšų paskirstymo tarp priemonių.
8.8.2.	<p>ŽVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendindami VPS imsime šių veiksmų siekdami moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus (išskyrus jaunų žmonių pozityviąją diskriminaciją, kuri yra leidžiama įgyvendinant VPS), šeimyninės padėties, lytinės orientacijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>organizuojant VVG administracijos darbą.</i> Esant poreikiui administracijos darbuotojai bus atrenkami atsižvelgiant tik į nustatytus kvalifikacinius reikalavimus, bus užtikrinamos lygios teisės visiems pretendams, atitinkantiems formalius reikalavimus. Darbuotojai bus supažindinami su IRVVG vertybėmis, VPS numatytais nuostatomis, tame tarpe ir principų laikymosi. - <i>organizuojant VVG valdymo organo darbą.</i> VVG valdyba sudaryta vadovaujantis lyčių proporcija 40:60 reikalavimais, užtikrinančiais proporcingai dalyvauti įvairaus amžiaus, įvairių sektorių (pilietinės visuomenės, vietos valdžios, verslo (įskaitant žuvininkystę) atstovams, kad nė vienas sektorius neturėtų lemiančios daugumos. - <i>kviečiant teikti vietos projektų paraišką.</i> Paraišką teikti galės visi fiziniai ir juridiniai asmenys, atitinkantys formaliuosius reikalavimus pareiškėjams. - <i>pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus.</i> VPS rezultatai bus vieši, numatoma skaičiuoti rodiklius, rezultatus pagal amžiaus ar lyties požymius (vyrai, moterys, iki 40 metų ir pan.). - <i>vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas</i> bus siekiama informuoti skirtingais kanalais, didinant prieinamumą, konsultuoti biure ir vietose, aktyvinti ir pritraukti kuo daugiau potencialių pareiškėjų ir naudos gavėjų, nediskriminuojant jų jokių pagrindų.

9. VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas		
9.1.VPS priemonės, neturinčios veiklos sričių		
9.1.1.VPS prioritetas Nr. 1 „I prioritetas: Mėlynojo turizmo verslų vystymas“		
9.1.1.1 VPS priemonė „Mėlynojo turizmo paslaugų kūrimas ir plėtra“ BIVP-1		
9.1.1.2.	VPS priemonės tikslas: skatinti mėlynojo turizmo sektoriaus verslo iniciatyvas	
9.1.1.3.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemone siekiama skatinti fizinius ir juridinius asmenis kurti ir plėtoti paslaugas mėlynojo turizmo srityse pasitelkiant inovacijas (kurios bus vertinamos pagal patvirtintą inovacijų vertinimo metodiką), atsinaujinančią energetiką, vietos resursus. 2.6. skyriuje pateikiama daugiau informacijos apie mėlynąjį turizmą.</p> <p>Plėtosime paslaugas šiose mėlynojo turizmo srityse:</p> <p style="padding-left: 40px;">Lėtojo turizmo plėtra, kuria siekiama pritraukti tvarumu besirūpinančius turistus. Saugomų teritorijų paslaugų, trumpųjų maisto tiekimo grandinių ir vietinio maisto vartojimo ir maitinimosi skatinimui, ekologiniams projektams ir naujų įgūdžių mokymuisi.</p> <p style="padding-left: 40px;">Žvejybos turizmas gali suteikti žvejams papildomų pajamų ir padėti turistams suprasti bei įvertinti vietinę žvejybą (lankytojai plukdomi laivu ir stebi, kaip vyksta žvejyba).</p> <p style="padding-left: 40px;">„Blue Care“ – požiūris, apimantis veiklą, kuria skatinama fizinė ir psichinė sveikata bei gerovė bendraujant su gamta, ypač daug dėmesio skiriant su pakrantėmis ir vandeniu susijusiai veiklai: pramoginei žvejybai, pėsčiųjų takams, nardymui, buriavimui ir kitai.</p> <p style="padding-left: 40px;">Tradicijos ir amatai, pavyzdžiui, žvejybos įrankių gamyba ar tradiciniai įgūdžiai, kultūrinis ir kulinarinis paveldas.</p> <p>Ši priemonė atitinka EJRŽAF 7.1. specifinį tikslą.</p> <p>Priemonė tenkina gyventojų poreikius Nr. 4.1. Kurti ir vystyti mėlynojo turizmo paslaugas (didinti paslaugų skirtų gyventojams ir turistams įvairovę, gerinti esamų paslaugų kokybę ir stiprinti mėlynojo augimo sektoriaus verslus, kurti ir saugoti darbo vietas, gerinti jų kokybę.</p> <p>Konkrečios remiamos veiklos pagal EVRK nurodomos kvietimo dokumentacijoje.</p> <p>Pagal šią priemonę planuojama finansuoti 2 projektus, sukurti mažiausiai 2 darbo vietas, išlaikyti 1 darbo vietą, įdiegti mažiausiai 2 inovacijas.</p>
9.1.1.4.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	Pagal priemonę remiami pelno projektai
9.1.1.5.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.6.	<i>ne pelno</i>	☐

9.1.1.7.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės - juridiniai asmenys registruoti Ignalinos rajone ir vykdytys ar pradedantys vykdyti žuvininkystės veiklą VPS teritorijoje (UAB, MB, IĮ).</p> <p>Fiziniai asmenys, ne jaunesni kaip 18 metų, deklaruojantys gyvenamąją vietą Ignalinos rajone, ūkininkai, įregistravę žemės ūkio valdą ir ūkį Ignalinos rajone. ir vykdytys ar pradedantys vykdyti žuvininkystės veiklą VPS teritorijoje.</p>
9.1.1.8.	Priemonės tikslinė grupė	Paramos gavėjai (verslininkai), paslaugų vartotojai
9.1.1.9	Tinkamumo sąlygos	<p>Pareiškėjas turi atitikti bendrąsias tinkamumo sąlygas ir tinkamumo sąlygas nurodytas kvietimo dokumentacijoje, taip pat numatoma, kad:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projekte kuriama ne mažiau kaip 1 darbo vieta; - Projekte kuriama inovacija VVG teritorijos lygmeniu (vertinama pagal patvirtintą Inovacijų vertinimo metodiką), visuomenei turi būti suteikiama galimybė susipažinti su vietos projekto veiksmiais ir rezultatais.
9.1.1.10	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Projektu išlaikoma daugiau nei numatyta tinkamumo sąlygose darbo vietų.</p> <p>Projekte taikomi atsinaujinančios energijos panaudojimo sprendiniai</p> <p>Projektą teikia jaunas žmogus iki 40 metų.</p> <p>Kiti atrankos kriterijai nurodomi kvietimo dokumentacijoje</p>
9.1.1.11.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	90 000
9.1.1.12.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	<p>75 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra skirtas žuvininkystės verslui plėtoti arba pradėti, jį teikia juridinis arba fizinis asmuo, ir pareiškėjas įrodo, kad vietos projektas yra inovatyvus vietos lygiu. Visuomenei turi būti suteikiama galimybė susipažinti su vietos projekto veiksmiais ir rezultatais. Fizinių asmenų privataus žuvininkystės verslo pobūdžio vietos projektais laikomi vietos projektai, kurie yra teikiami fizinių asmenų, vietos projekto paraiškos pateikimo dieną arba vietos projekto įgyvendinimo metu veikiančių pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą, leidžiančią užsiimti žuvininkystės verslu</p> <p>50 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra privataus žuvininkystės verslo pobūdžio (po jo įgyvendinimo projekte išpareigojama gauti grynujų pajamų) ir jį teikia juridinis (privatus arba viešas) arba fizinis asmuo. Fizinių asmenų privataus žuvininkystės verslo pobūdžio vietos projektais laikomi vietos projektai, kurie yra teikiami fizinių asmenų, vietos projekto paraiškos pateikimo dieną arba vietos projekto įgyvendinimo metu veikiančių pagal verslo liudijimą arba individualios veiklos pažymą, arba teikiami uždarytųjų akcinių bendrovių ar kitą teisinį statusą turinčių 69 juridinių asmenų, kai jų steigėjais yra vienas</p>

		<p>fizinis asmuo. Šiame papunktyje nurodytas paramos intensyvumas privataus žuvininkystės verslo pobūdžio vietos projektams didinamas arba mažinamas vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 2021/1139 III priedu.</p>
--	--	--

9.1.2.VPS prioritetas Nr. 2 „Sąlygų mėlynajam augimui sudarymas“		
9.1.2.1. VPS priemonė: Pakrančių prieinamumo ir infrastruktūros gerinimas BIVP-2		
9.1.2.1.	VPS priemonės tikslas: sudaryti sąlygas mėlynajam augimui didinant pakrančių prieinamumą ir gerinant jų infrastruktūrą	
9.1.2.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė skirta vietos išteklių valdymo stiprinimui, tausojančiam vandens telkinių išteklių naudojimui skatinti. Skatinami projektai, kuriantys galimybes prieiti prie senstančių ežerų pakrančių (takai, plaukiojančios konstrukcijos, apšvietimas, valčių nuleidimo vietos, pakrančių viešųjų erdvių pritaikymas turizmui ir pan.)</p> <p>Priemonė tenkina vietos gyventojų poreikius: 4.2. Kurti palankias žvejybos ir mėlynojo turizmo sąlygas pritaikant esamus objektus ir pakrantes (gerinti pakrančių prieinamumą ir infrastruktūrą); 4.4. Išsaugoti vandens telkinių ir kitų gamtinių resursų kokybę, skatinti tvarų vystymąsi.</p> <p>Pagal priemonę numatoma remti vietos projektus, kurie yra ne pelno, arba juos teiks viešieji juridiniai asmenys arba NVO.</p> <p>Siekdamas maksimalaus intensyvumo pareiškėjas projekte turės numatyti veiksmus, atitinkančius bent vieną šių kriterijų: 1) atitinka kolektyvinius interesus (projekto veiksmai turi būti orientuoti į specifinius bendruomenės/vietovės poreikius ar problemų sprendimą), 2) turi kolektyvinį paramos gavėją (juridinį asmenį, turintį daugiau nei 3 narius ar dalininkus), arba 3) turi inovacinių aspektų, kai tinkama, vietos (ŽVVG teritorijos) lygmeniu (vertinama pagal inovacijų metodiką) ir užtikrina galimybę visuomenei susipažinti su jų rezultatais.</p> <p>Ši priemonė atitinka EJRŽAF 7.3. specifinį tikslą. Pagal šią priemonę planuojama finansuoti 5 projektus.</p>
9.1.2.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	Pagal priemonę remiami ne pelno projektai
9.1.2.3.1	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.3.2	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Nesiekiantys pelno juridiniai asmenys, registruoti ir veikiantys Ignalinos rajone (NVO, kitas viešasis juridinis asmuo), biudžetinės įstaigos
9.1.2.5	Priemonės tikslinė grupė	Vietos gyventojai, turistai, paslaugų teikėjai, asmenys su specialiais poreikiais
9.1.2.6	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektas įgyvendinamas su partneriu 2. Numatytas sukurtų/patobulintų objektų priežiūros mechanizmas (šienavimas, atnaujinimas ir pan.). <p>Pareiškėjas turi atitikti bendrąsias tinkamumo sąlygas ir tinkamumo sąlygas nurodytas kvietimo dokumentacijoje</p>

9.1.1.9.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>1. Didesnis naudos gavėjų skaičius</p> <p>2. Projekte naudojami sprendimai, metodai, įrenginiai pritaikyti žmonėms su specialiais poreikiais.</p> <p>Kiti atrankos kriterijai nurodomi kvietimo dokumentacijoje</p>
9.1.1.10.	Didžiausia paramos suma vietoje projektui (Eur)	40 000
9.1.1.11.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	iki 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra ne pelno ir jį teikia NVO ar kitas viešasis juridinis asmuo, o remiami veiksmai atitinka vieną iš kriterijų: 1) atitinka kolektyvinius interesus; 2) turi kolektyvinį paramos gavėją arba 3) turi inovacinių aspektų, kai tinkama, vietos (ŽVVG teritorijos) lygmeniu ir užtikrina galimybę visuomenei susipažinti su jų rezultatais.

9.1.2.VPS prioritetas Nr. 2 „Sąlygų mėlynajam augimui sudarymas“

9.1.2.2. VPS Priemonė: Žuvininkystės paveldo puoselėjimas ir pakrančių bendruomenių gyvybingumo stiprinimas BIVP-3		
9.1.2.1.	VPS priemonės tikslas: puoselėti žuvininkystės paveldą ir stiprinti pakrančių bendruomenių gyvybingumą	
9.1.2.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Remiamos projektų iniciatyvos, susiję su visuomenės informavimu, žvejybos ir pakrančių gyvenimo būdo tradicijų ir paveldo (įskaitant kulinarinį) saugojimu, populiarinimu (renginiai, leidiniai, mokymai, ekspozicijos, edukacijos ir pan.), visuomenės švietimu, tausojančiu vandens telkinių ir su jais susijusių vietos resursų naudojimo skatinimu.</p> <p>Priemonė tenkina VPS poreikį Nr. 4.3. Saugoti žuvininkystės paveldą ir pakrančių gyventojų tradicijas, perduoti jas jaunimui, didinti visuomenės informuotumą apie sektorių, skatinti vietinės žuvis vartojimą.</p> <p>Siekdamas maksimalaus intensyvumo pareiškėjas projekte turės numatyti veiksmus, atitinkančius bent vieną šių kriterijų: 1) atitinka kolektyvinius interesus (projekto veiksmai turi būti orientuoti į specifinius bendruomenės/vietovės poreikius ar problemų sprendimą), 2) turi kolektyvinį paramos gavėją (juridinį asmenį, turintį daugiau nei 3 narius ar dalininkus), arba 3) turi inovacinių aspektų, kai tinkama, vietos (ŽVVG teritorijos) lygmeniu (vertinama pagal inovacijų metodiką) ir užtikrina galimybę visuomenei susipažinti su jų rezultatais.</p> <p>Ši priemonė atitinka EJŖŽAF 7.4. specifinį tikslą. Pagal šią priemonę planuojama finansuoti 6 projektus.</p>
9.1.2.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	Pagal priemonę remiami ne pelno projektai
9.1.2.4.1.	pelno	☐
9.1.2.4.2.	ne pelno	☒

9.1.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Nesiekiantys pelno juridiniai asmenys, registruoti ir veikiantys Ignalinos rajone (NVO, kitas viešasis juridinis asmuo), biudžetinės įstaigos
9.1.2.5.	Priemonės tikslinė grupė	Vietos gyventojai
9.1.2.6.	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pareiškėjas registruotas VPS teritorijoje (Ignalinos rajono savivaldybė) 2. Visos projekto veiklos vyksta VPS teritorijoje (Ignalinos rajono savivaldybė) <p>Pareiškėjas turi atitikti bendrąsias tinkamumo sąlygas ir tinkamumo sąlygas nurodytas kvietimo dokumentacijoje</p>
9.1.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Į projektą įtraukiama daugiau skirtingų amžiaus grupių atstovų (vaikai, jaunimas, darbingo amžiaus asmenys, 55+). 2. Projekto veikla vyksta įtraukiant pakrančių bendruomenes. <p>Atrankos kriterijai nurodomi kvietimo dokumentacijoje</p>
9.1.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	14771,66
9.1.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	iki 100 proc. tinkamų finansuoti išlaidų, kai vietos projektas yra ne pelno ir jį teikia NVO ar kitas viešasis juridinis asmuo, o remiami veiksmai atitinka vieną iš kriterijų: 1) atitinka kolektyvinius interesus; 2) turi kolektyvinį paramos gavėją arba 3) turi inovacinių aspektų, kai tinkama, vietos (ŽVVG teritorijos) lygmeniu ir užtikrina galimybę visuomenei susipažinti su jų rezultatais.

10. VPS įgyvendinimo veiksmų planas		
	Planuojami veiksmai	Sąsaja su VPS ir priemonėmis
10.1.	2023 m.	
10.1.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: 2023 m. III ketv. tvirtinama ir teikiama vertinimui Ignalinos rajono žuvininkystės plėtros strategija 2023-2029 m.	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.1.2.	Susiję su ŽVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: vykdomi gyventojų informavimo veiksmai apie VPS rengimo ir vertinimo eigą.	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.2.	2024 m.	
10.2.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: Pasirašoma VPS įgyvendinimo sutartis. Pasirašomos darbo sutartys su darbuotojais Rengiama Taisyklėse numatyta dokumentacija, skelbiami kvietimai teikti paraiškas, renkamos paraiškos.	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.2.2.	Susiję su ŽVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: Gyventojai informuojami apie VPS priemones ir projektų finansavimo galimybes (numatoma organizuoti 1 VPS pristatymo renginį, pristatyti VPS partnerių renginiuose (mažiausiai 2), vykdyti individualias konsultacijas biure ir nuotoliu (mažiausiai 20 asmenų), parengti ir publikuoti elektroninius pranešimus, viešinio straipsnius apie ŽVPS įgyvendinimo eigą ir rezultatus (mažiausiai 2).	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.3.	2025 m.	
10.3.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: Skelbiami kvietimai teikti paraiškas. Renkamos VP, vyksta vertinimo procesas. Renkamos ir vertinamos įgyvendintų projektų ataskaitos.	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.3.2.	Susiję su ŽVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: Gyventojai informuojami apie VPS priemones ir projektų finansavimo galimybes (numatoma organizuoti 1 VPS pristatymo renginį, pristatyti VPS partnerių renginiuose (mažiausiai 2), vykdyti individualias konsultacijas biure ir nuotoliu (mažiausiai 20 asmenų), parengti ir publikuoti elektroninius pranešimus, viešinio straipsnius apie ŽVPS įgyvendinimo eigą ir rezultatus (mažiausiai 2).	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.4.	2026 m.	
10.4.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: Skelbiami kvietimai teikti paraiškas. Renkamos VP, vyksta vertinimo procesas. Įgyvendinami VP. Renkamos ir vertinamos įgyvendintų projektų ataskaitos.	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.4.2.	Susiję su ŽVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: Gyventojai informuojami apie VPS priemones ir projektų finansavimo galimybes (numatoma organizuoti 1 VPS pristatymo renginį, pristatyti VPS partnerių renginiuose (mažiausiai 2), vykdyti individualias konsultacijas biure ir nuotoliu (mažiausiai 20 asmenų), parengti ir publikuoti elektroninius pranešimus, viešinio straipsnius apie ŽVPS įgyvendinimo eigą ir rezultatus (mažiausiai 2).	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3

10.5.	2027 m.	
10.5.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: Skelbiami kvietimai teikti paraiškas. Renkamos VP, vyksta vertinimo procesas. Įgyvendinami VP. Renkamos ir vertinamos įgyvendintų projektų ataskaitos.	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.5.2.	Susiję su ŽVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: Gyventojai informuojami apie VPS priemones, aktualius kvietimus teikti paraiškas ir projektų finansavimo galimybes planuojama pristatyti VPS įgyvendinimo eigą partnerių renginiuose (mažiausiai 1), vykdyti individualias konsultacijas biure ir nuotoliu (mažiausiai 20 asmenų), parengti ir publikuoti elektroninius pranešimus, viešinimo straipsnius (mažiausiai 2). Parengti ir viešinti informacinius pranešimus apie sėkmingai įgyvendintus projektus (mažiausiai 2).	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.6.	2028 m.	
10.6.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: Skelbiami kvietimai teikti paraiškas pagal priemones, kuriose yra likusių lėšų. Renkamos VP, vyksta vertinimo procesas. Įgyvendinami VP. Renkamos ir vertinamos įgyvendintų projektų ataskaitos.	VPS prioritetai ir priemonės kuriose yra lėšų: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.6.2.	Susiję su ŽVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: Gyventojai informuojami apie VPS priemones, aktualius kvietimus teikti paraiškas ir projektų finansavimo galimybes, planuojama pristatyti VPS įgyvendinimo eigą partnerių renginiuose (mažiausiai 1), vykdyti individualias konsultacijas biure ir nuotoliu (mažiausiai 10 asmenų), parengti ir publikuoti elektroninius pranešimus, viešinimo straipsnius (mažiausiai 2). Parengti ir viešinti informacinius pranešimus apie sėkmingai įgyvendintus projektus (mažiausiai 2).	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.7.	2029 m.	
10.7.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: Vyksta projektų įgyvendinimo procesas. Renkamos ir vertinamos įgyvendintų projektų ataskaitos.	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3
10.7.2.	Susiję su ŽVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: Gyventojai informuojami apie įgyvendintas VPS priemones, sėkmingai projektai pristatomi partnerių renginiuose (mažiausiai 2). Parengti ir viešinti informacinius pranešimus apie sėkmingai įgyvendintus projektus (mažiausiai 2).	Visi VPS prioritetai ir priemonės: BIVP-1, BIVP-2, BIVP-3

11. VPS finansinis planas												
11.1.	VPS finansinis planas pagal prioritetus:											
	Prioriteto Nr.	VPS prioriteto pavadinimas				Planuojama paramos lėšų suma (Eur)			Planuojama lėšų (proc.)			
11.1.1.	I	Mėlynojo turizmo verslų vystymas				180000			38,40			
11.1.2.	II	Sąlygų mėlynajam augimui sudarymas				288630			61,6			
						Iš viso: 468630			Iš viso: 100			
11.2.	VPS finansinis planas pagal priemones:											
	VPS priemonės pavadinimas	VPS prioriteto Nr., kuriam priskiriama priemonė	VPS priemonės kodas		Planuojama lėšų suma (Eur)			Planuojama lėšų (proc.)				
11.2.1.	Mėlynojo turizmo paslaugų kūrimas ir plėtra	I	BIVP-1		180000			38,40				
11.2.2.	Pakrančių prieinamumo ir infrastruktūros gerinimas	II	BIVP-2		200000			42,67				
11.2.3.	Žuvininkystės paveldo puoselėjimas ir pakrančių bendruomenių gyvybingumo stiprinimas	II	BIVP-3		88630			18,93				
					Iš viso: 468630			Iš viso: 100 (nuo vietos projektams įgyvendinti planuojamos sumos)				
11.3.	VPS administravimo išlaidų finansinis planas:											
	VPS administravimo išlaidų kategorijos				Planuojama lėšų (Eur)				Planuojama lėšų (proc.)			
11.3.1.	ŽVVG veiklos išlaidos (įskaitant bendradarbiavimą)				99133				75			
11.3.2.	ŽVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos				33044				25			
11.3.3.	Iš viso:				132177				22			
11.4.	Indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus:		ES fondas	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Iš viso:
11.4.1.	Planuojamas lėšų poreikis vietos projektams pagal VPS finansuoti pagal metus (proc. nuo vietos projektams numatytos sumos)		EJRŽAF	0	10	20	20	20	20	10		100 proc.

11.4.2.	Planuojamas lėšų poreikis VPS administravimo išlaidoms pagal metus (proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos).	EJRŽAF	0	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7	16,5	0	100 proc.
11.5.	Planuojami papildomi VPS finansavimo šaltiniai		Pagrindimas								
11.5.1.	<i>Nenumatyta</i>	-	-								
12. VPS įgyvendinimo rodikliai											
12.1. VPS pasiekimų rodikliai:											
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	EJRŽAF specifiniai tikslai nustatyti Aprašo 4 priedo III skyriaus:				Iš viso:					
		7.1 p.	7.2 p.	7.3 p.	7.4 p.						
12.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.):										
12.1.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	2	0	5	6	13					
12.1.1.2.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija / organizacija, skaičius (vnt.)	0	0	2	3	5					
12.1.1.3.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė mažos ir vidutinės įmonės, skaičius (vnt.)	1	0	0	0	1					
12.1.1.4.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė fiziniai asmenys, skaičius (vnt.):	1	0	0	0	1					
12.1.1.4.1.	<i>iš jų iki 40 m.</i>	0	0	0	0	<i>iš viso:</i> 1	<i>moterų</i> <i>vyrų</i>				
12.1.1.4.2.	<i>iš jų vyresni kaip 40 m.</i>	0	0	0	0	<i>iš viso:</i> 0	<i>moterų</i> <i>vyrų</i>				
12.1.1.5.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė 12.1.1.3–12.1.1.4 papunkčiuose neišvardyti asmenys, skaičius (vnt.)	0	0	3	3	6					
12.1.2.	Priemonės kodas: BIVP-1										
12.1.2.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	2	0	0	0	2					
12.1.3.	Priemonės kodas: BIVP-2										
12.1.3.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	0	0	5	0	5					
12.1.4.	Priemonės kodas: BIVP-3										
12.1.4.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	0	0	0	6	6					
12.2. VPS pasiekimų tikslo rodikliai (angl. target)											
Eil.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	EJRŽAF specifiniai tikslai nustatyti Aprašo 4 priedo III skyriaus:									

Nr.		7.1 p.	7.2 p.	7.3 p.	7.4 p.	Iš viso:
12.2.1.	Sukurtų naujų darbo vietų (naujų etatų) skaičius įgyvendinus vietos projektus (vnt.) (CR06)	2	0	0	0	2
12.2.2.	Išlaikytų (išsaugotų) darbo vietų skaičius įgyvendinus vietos projektus (vnt.) (CR07)	1	0	0	0	1
12.2.3.	Įkurtų įmonių skaičius (vnt.) CR03	0	0	0	0	0
12.2.4.	Sudarytos sąlygos inovacijoms – naujų produktų, paslaugų, procesų, verslo modelių ar metodų skaičius (vnt.) CR14);	2	0	0	0	2
12.2.5.	Paremtų subjektų, didinančių išteklių naudojimo efektyvumą gamybos ir (arba) perdirbimo veikloje, skaičius (vnt.) CR17	0	0	0	0	0
12.2.6.	Paremtų tvarių maisto sistemų plėtojimo remiant suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimo veiklas projektų skaičius CR13	0	0	0	0	0
12.2.7.	Projektų, kuriais prisidedama prie geros aplinkos būklės, įskaitant gamtos atkūrimą, išsaugojimą, ekosistemų apsaugą, biologinę įvairovę, gyvūnų sveikatą ir gerovę, skaičius (vnt.) CR10);	0	0	1	0	1
12.2.8,	Padidintas vietos bendruomenės ir žuvininkystės sektoriaus informuotumas – subjektų, kurie gauna naudos iš skatinimo ir informavimo veiklos, skaičius (vnt.) CR16);	0	0	0	5	5
12.2.9/	Paremtas bendruomenių gyvybingumo stiprinimas, siekiant, kad naudą gautų kuo daugiau naudos gavėjų (vnt.) CR08);	0	0	5	0	5
12.2.10	Paremtų socialinių tvarumą didinančių subjektų skaičius (vnt.) CR11);	0	0	0	6	6
12.2.12.	Vietos projektų, kuriais siekiama gerinti valdymo gebėjimus skaičius CR19	0	0	0	0	0
12.2.13.	Parengtų duomenų rinkiniai ir suteiktų konsultacijų skaičius CR21	0	0	0	0	0

13. VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną

13.1.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus	
13.1.1.	ŽVVG nariai	Užtikrina sklandų organizacijos funkcionavimą vykdydami pareigas ir funkcijas, nustatytas įstatuose. Tvirtina vietos plėtros strategijas ir esminius jų pakeitimus. Renka IRVVG valdybos narius ir pirmininką. Tvirtina

		kasmetinę IRVVG ataskaitą. Įgyvendina kitas įstatuose nustatytas pareigas. Vykdo IRVVG kontroliuojančių institucijų pavestas valdymo ir stebėsenos funkcijas.
13.1.2.	ŽVVG valdymo organo nariai	Atlieka valdybai įstatuose (Ignalinos rajono vietos veiklos grupės įstatų IX dalyje), taisyklėse ir reglamente priskirtas funkcijas. Deklaruoja privačius interesus, tobulina kvalifikaciją nustatyta tvarka. Tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentaciją. Priima sprendimus susijusiu su sėkmingu VPS įgyvendinimo procesu. Vykdo kitas pavestas valdymo ir stebėsenos funkcijas. Pirminiko funkcijos numatytos Ignalinos rajono vietos veiklos grupės įstatų X dalyje. ⁹⁵
13.1.3.	VPS administravimo vadovas	Planuoja, koordinuoja, kontroliuoja VPS įgyvendinimą. Atlieka įgyvendinimo stebėseną, rengia kasmetines VPS ataskaitas. Organizuoja paraiškų rinkimą, vietos projektų vertinimą, vietos projektų atrankos posėdžius. Atstovauja VVG interesams už organizacijos ribų (renginiuose, darbo grupėse, tinklų valdymo organuose ir kt.). Pasirašo sutartis ir kontroliuoja jų vykdymą. Užtikrina tinkamą strategijos įgyvendinimo dokumentų parengimą, registravimą, vykdymą, kontrolę. Koordinuoja administracijos veiklą. Konsultuoja pareiškėjus ir interesantus finansavimo sąlygų klausimais. Vykdo kitas su VPS įgyvendinimu susijusias veiklas.
13.1.4.	VPS finansininkas (buhalteris)	Įgyvendina VVG apskaitos politiką. Organizuoja finansinę ir buhalterinę VPS ir asociacijos apskaitą. Teikia ataskaitas bei deklaracijas finansų bei statistikos institucijoms. Veda VVG finansinių ir valdymo dokumentų registrą. Administruoja VPS - pildo ir teikia VPS mokėjimo prašymus. Vertina vietos projektų vykdytojų dokumentaciją, susijusią su įgyvendinamų projektų finansų valdymo aspektais, rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus. Vykdo kitas su finansų valdymu susijusias funkcijas. Konsultuoja pareiškėjus projektų finansų planavimo ir valdymo klausimais. Vykdo kitas vadovo pavestas stebėsenos ir vertinimo funkcijas.
13.1.5.	kiti ŽVVG administracijos darbuotojai:	
13.1.5.1.	VPS administratorius	Atskira pareigybė neplanuojama. Funkcijas vykdys VPS administravimo vadovas.
13.1.5.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	Organizuoja ir vykdo VPS teritorijos gyventojų, potencialių pareiškėjų informavimą apie VPS ir VP finansavimo galimybes. Rengia straipsnius ir informacinius pranešimus. Organizuoja renginius, administruoja interneto svetainę ir socialinių tinklų paskyras. Užtikrina, kad įgyvendinant VPS būtų laikomasi BIVP bei horizontalieji principai. Administruoja interneto svetaines ir paskyras.
13.2.	ŽVVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS	
13.2.1.	VPS administravimo vadovas	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje
13.2.2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje
13.2.3.	kiti ŽVVG administracijos darbuotojai:	

⁹⁵ [IGNALINOS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ - Veiklos dokumentai \(irvvg.lt\)](http://irvvg.lt)

13.2.3.1.	VPS administratorius	Turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje
13.2.3.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje
13.3.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas	
13.3.1.	<p>VPS įgyvendinimo stebėseną atliekama trimis lygmenimis: VPS vykdytojos, tarpinės institucijos Nacionalinės mokėjimo agentūros (Agentūra) ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (Ministerija). VPS vykdytojos lygmeniu atliekama VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną. Agentūros ir Ministerijos lygmenimis atliekama VPS įgyvendinimo išorinė stebėseną.</p> <p>Vidinė vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną – reguliarių ir sistemingų veiksmų, kuriuos atliekant vykdomas kokybinių ir kiekybinių duomenų apie VPS įgyvendinimo pažangą rinkimas, apibendrinimas ir teikimas kontroliuojančioms institucijoms, visuma.</p> <p>Vidinis vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymas - veiksmų, kuriuos atliekant siekiama užtikrinti skaidrų, efektyvų ir veiksmingą EJRŽF bei Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų panaudojimą, patikrinamą ir kontroliuojamą VPS įgyvendinimą, visuma.</p> <p>IRVVG VPS įgyvendinimo vidaus valdymą ir kontrolę vykdo vadovaudamasi šioje dalyje nurodyta tvarka. IRVVG už VPS įgyvendinimo rezultatus, įskaitant įgyvendintus VPS įgyvendinimo vidaus valdymo veiksmus, atsiskaito teikdama metines VPS įgyvendinimo ataskaitas. IRVVG privalo informuoti Agentūrą apie VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumus, nustatytus įgyvendinant VPS.</p> <p>VPS įgyvendinimo vidaus vertinimas. IRVVG vertina VPS įgyvendinimo stebėsenos duomenis ir rodiklius, identifikuoja VPS įgyvendinimo problemas, informuoja apie tai Agentūrą ir (arba) Ministeriją, taip pat teikia joms siūlymus dėl VPS įgyvendinimo problemų sprendimo.</p> <p>IRVVG vykdytoja, vadovaudamasi metiniais VPS įgyvendinimo rezultatais, rengia ir iki nustatyto termino pateikia Agentūrai metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius kalendorinius metus. Metinėje VPS įgyvendinimo ataskaitoje pateikiami duomenys apie VPS įgyvendinimo pažangą ir rezultatus nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d. Metinė VPS įgyvendinimo ataskaita tvirtinama IRVVG valdyboje.</p> <p>VVG subjektų vaidmuo VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemoje.</p> <ul style="list-style-type: none"> - VVG nariai privalo atsakingai dalyvauti organizacijos veikloje, vadovautis vertybėmis, laikytis Asociacijos įstatų (vykdyti visuotinio narių susirinkimo, valdybos sprendimus, dalyvauti visuotiniuose narių susirinkimuose). Nariai, nevykdantys pareigų, nustatytų įstatuose, šalinami iš asociacijos. - VVG nariai dalyvauja visuotiniame narių susirinkimuose, valdybos posėdžiuose, kur priimami oficialūs sprendimai, jie protokoluojami, įgyvendinami, už jų įgyvendinimą atsiskaitoma ataskaitinio visuotinio susirinkimo metu. - VPS administravimo vadovo, VPS finansininko ir (arba) buhalterio ir atskirų darbuotojų, susijusių su VPS administravimu pareigos ir funkcijos numatytos pareiginėse instrukcijose, kituose vidaus dokumentuose. Darbuotojai privalo vadovautis teisės aktais, reglamentuojančiais jų veiklą. Už padarytus pažeidimus taikomos sankcijos, numatytos LR darbo kodekse ir kituose teisės aktuose. - VVG valdybos nariai ir administracijos darbuotojai deklaruoja viešus ir privačius interesus, taip pat nusišalina, jei svarstomi klausimai, kuriuose jie gali turėti asmeninių interesų. 	

	<p>Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimo tvarka įgyvendinant VPS dalyvaujantiems VVG subjektams:</p> <ul style="list-style-type: none"> - IRVVG nariams oficialiai informacija teikiama kartą per metus, per ataskaitinį visuotinį narių susirinkimą. - IRVVG valdybos nariams informacija teikiama kiekvieną valdybos posėdį. - Asmenų, susijusių su VPS įgyvendinimu informavimo tvarka numatyta IRVVG apskaitos politikoje, vidaus darbo tvarkos taisyklėse (rezoliucijos, žymos „susipažinau“ ir kt.). <p>Atsakomybės sistema, taikoma įgyvendinant VPS:</p> <p>IRVVG visuotinio narių susirinkimo, valdybos, pirmininko atsakomybės numatytos asociacijos įstatuose:</p> <p>Aukščiausiasis Asociacijos organas yra visuotinis narių susirinkimas. Susirinkimo sprendimai privalomi Asociacijos pirmininkui, valdybai, nariams, darbuotojams. Visuotinis narių susirinkimas nustato valdybos narių skaičių, renka ir atšaukia jos narius. Visuotinio narių susirinkimo kompetencija, nesiskiria nuo nurodytų Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.82 straipsnyje ir Asociacijų įstatyme.</p> <p>Vienasmenis Asociacijos valdymo organas — pirmininkas. Pirmininką trijų metų laikotarpiui renka Visuotinis narių susirinkimas iš išrinktų Valdybos narių. Pirmininko kadencijų skaičius neribojamas. laikydamasis Lietuvos Respublikos asociacijų įstatyme nustatytų Asociacijos veiklos ribojimų, disponuoja Asociacijos turtu ir lėšomis, skirtomis veiklai plėtoti ir vykdyti; atsako už metinių finansinių ataskaitų rinkinio sudarymą; praneša Asociacijos nariams apie esminius įvykius, turinčius reikšmės Asociacijos veiklai; organizuoja Asociacijos veiklą; atsako už veiksmus, nurodytus Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.4 straipsnio 3 dalyje, teikia visuotiniam narių susirinkimui tvirtinti Asociacijos veiklos ataskaitą ir kt.</p> <p>Kolegialus Asociacijos valdymo organas — valdyba. Valdybos darbui vadovauja pirmininkas, kuris kartu yra ir asociacijos pirmininkas.</p>
--	--

PRIEDAI:

1 priedas. VVG narių sąrašas 2023 m.

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Ignalinos rajono seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	Ignalinos rajono Antalksnės kaimo bendruomenė	Gražina Ragaišienė	Pilietinė visuomenė	Linkmenų	
2.	Grybėnų kaimo bendruomenė	Jolita Rimkoviienė	Pilietinė visuomenė	Kazitiškio	
3.	Daugėlišio krašto bendruomenė	Benjamins Čeikauskas	Pilietinė visuomenė	Naujojo Daugėlišio	
4.	Dysnos krašto bendruomenė	Jolanta Jurėnienė	Pilietinė visuomenė	Didžiasalio	
5.	Dūdų krašto bendruomenė	Juozas Slabada	Pilietinė visuomenė	Vidiškių	
6.	Dūkšto krašto bendruomenė	Ona Zaleckienė	Pilietinė visuomenė	Dūkšto	
7.	Kaniūkų kaimo bendruomenė	Antanas Šakalys	Pilietinė visuomenė	Dūkšto	
8.	Kazitiškio kaimo bendruomenė	Rasa Trubilienė	Pilietinė visuomenė	Kazitiškio	
9.	Ignalinos rajono Linkmenų kaimo bendruomenė	Jolanta Mačiulienė	Pilietinė visuomenė	Linkmenų	
10.	Rubelninkų kaimo bendruomenė	Rytis Kajėnas	Pilietinė visuomenė	Ceikinių	
11.	Mielagėnų seniūnijos bendruomenė		Pilietinė visuomenė	Mielagėnų	
12.	Palūšės kaimo bendruomenė	Arvydas Gaidelis	Pilietinė visuomenė	Ignalinos	
13.	Salos krašto bendruomenė	Pranas Balčiūnas	Pilietinė visuomenė	Ignalinos	
14.	Strigailišio kaimo bendruomenė	Rima Grušnienė	Pilietinė visuomenė	Ignalinos	
15.	Šiūlėnų kaimo bendruomenė	Inga Ponomarenko	Pilietinė visuomenė	Naujojo Daugėlišio	
16.	Švedriškės bažnytkaimio bendruomenė „Švedriškės santalka“	Petras Juodka	Pilietinė visuomenė	Kazitiškio	
17.	Tverečiaus krašto bendruomenė	Janina Paulavičienė	Pilietinė visuomenė	Tverečiaus	
18.	Ilgių bendruomenė	Jūratė Tamonienė	Pilietinė visuomenė	Rimšės	
19.	Folkloro klubas "Čiulbutė"	Danutė Cijūnėlienė	Pilietinė visuomenė	Vidiškių	
20.	VšĮ Lietuvos tarptautinė žmogaus teisių organizacija	Jurgita Samoškienė	Pilietinė visuomenė	Linkmenų	
21.	Asociacija „Vienybė – tai mes“	Jovita Petkelienė	Pilietinė visuomenė	Dūkšto	
22.	Ignalinos bitininkų draugija "Austėja"	Vytautas Gimžauskas	Pilietinė visuomenė	Ignalinos	104 nariai iš visos VVG teritorijos

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Ignalinos rajono seniūnija	Papildoma informacija
23.	Sodininkų bendrija "Pušėlė"	Virginija Balinskienė	Pilietinė visuomenė	Vidiškių	
24.	Ignalinos rajono žuvininkystės vietos veiklos grupė	Edmundas Kilkus	Pilietinė visuomenė	Ignalinos	
25.	VŠĮ Projektų valdymo ir mokymo centras		Verslo sektorius	Ignalinos	
26.	UAB "Birvėtos tvenkiniai"	Jolanta Jurėnienė	Verslo sektorius	Didžiasalio	
27.	UAB "Gervinė"	Valdas Gervė	Verslo sektorius	Ignalinos	
28.	UAB „FS Company“	Ernest Stelmach	Verslo sektorius	Ignalinos	
29.	MB Studija Silvijart	Silvija Juozelsytė-Vaičiulienė	Verslo sektorius	Didžiasalio	
30.	MB AMOC	Andrius Meškele	Verslo sektorius	Tverėčiaus	
31.	Fizinis asmuo Ingrida Ivanauskienė	Ingrida Ivanauskienė	Verslo sektorius	Ignalinos	
32.	Fizinis asmuo Tomas Baušys	Tomas Baušys	Verslo sektorius	Naujojo Daugėliščio	
33.	Fizinis asmuo Valdas Danilevičius	Valdas Danilevičius	Verslo sektorius	Kazitiškio	
34.	Fizinis asmuo Indrė Gruodienė	Indrė Gruodienė	Verslo sektorius	Naujojo Daugėliščio	
35.	Lietuvos ūkininkų sąjungos Ignalinos skyrius	Marijona Lukaševičienė	Verslo sektorius	Ignalinos	112 narių iš visos VVG teritorijos
36.	Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija	Marija Garejeva	Valdžios sektorius	Ignalinos	Didžioji dalis VVG teritorijos
37.	Ignalinos rajono savivaldybė	Povilas Trapikas Aistė Graznovaaitė	Valdžios sektorius	Ignalinos	Visa VVG teritorija

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas 2023 m.

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama Ignalinos rajono seniūnija/visa savivaldybė	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ignalinos rajono savivaldybė	Povilas Trapikas	Vietos valdžia	Ignalinos rajono savivaldybė	2023-03-23	Jaunas asmuo iki 40 metų
2.	Ignalinos rajono savivaldybė	Aistė Graznovaitė	Vietos valdžia	Ignalinos rajono savivaldybė	2023-03-23	Jaunimas iki 29 m.
3.	Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija	Marija Garejeva	Vietos valdžia	Ignalinos rajono savivaldybė	2023-03-23	Jaunas asmuo iki 40 metų (imtinai), turi ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos srityje
4.	MB AMOC	Andrius Meškele	Verslo sektorius	Tverečiaus seniūnija	2023-03-23	Jaunas asmuo iki 40 metų
5.	Fizinis asmuo	Tomas Baušys	Verslo sektorius	Naujojo Daugėlišio seniūnija	2023-03-23	Žuvininkystės atstovas
6.	UAB "Birvėtos tvenkiniai"	Jolanta Jurėnienė	Verslo sektorius	Didžiasalio seniūnija	2023-03-23	Žuvininkystės atstovas
7.	UAB "FS Company"	Ernest Stelmach	Verslo sektorius	Ignalinos seniūnija	2023-03-23	Žuvininkystės atstovas. Jaunas asmuo iki 40 metų,
8.	Fizinis asmuo	Valdas Danilevičius	Verslo sektorius	Kazitiškio seniūnija	2023-03-23	Žuvininkystės atstovas
9.	Kazitiškio kaimo bendruomenė	Rasa Trubilienė	Pilietinė visuomenė	Kazitiškio seniūnija	2023-03-23	Jaunas asmuo iki 40 metų, IRVVG pirmininkė
10.	Antalksnės kaimo bendruomenė	Gražina Ragaišienė	Pilietinė visuomenė	Linkmenų seniūnija	2023-03-23	Narė
11.	Linkmenų kaimo bendruomenė	Jolanta Mačiulienė	Pilietinė visuomenė	Linkmenų seniūnija	2023-03-23	Narė
12.	Ilgių bendruomenė	Jūratė Tamonienė	Pilietinė visuomenė	Rimšės seniūnija	2023-03-23	Narė
13.	„Vienybė-tai mes“	Jovita Petkeliene	Pilietinė visuomenė	Dūkšto seniūnija	2023-03-23	Jaunas asmuo iki 40 metų

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujami interesai	Atstovaujama Ignalinos rajono seniūnija/visa savivaldybė	KVO narys nuo	Papildoma informacija
14.	Daugėlišio krašto bendruomenė	Benjaminas Čeikauskas	Pilietinė visuomenė	Naujojo Daugėlišio seniūnija	2023-03-23	Jaunimas iki 29 metų. Organizacijos, veikiančios pažeidžiamų ir atskirtų visuomenės grupių teisių ir gerovės užtikrinimo srityse, atstovas
15.	Šiūlėnų kaimo bendruomenė	Inga Ponomarenko (jaunas asmuo)	Pilietinė visuomenė	Naujojo Daugėlišio seniūnija	2023-03-23	Jaunas asmuo iki 40 metų

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai 2023 m.

Eil. Nr.	Pareigybė	Minimalūs reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Paraiškos pateikimo dieną pareigas einančio darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	Planuoja, koordinuoja, kontroliuoja VPS įgyvendinimą. Atlieka įgyvendinimo stebėseną, rengia kasmetines VPS ataskaitas. Organizuoja paraiškų rinkimą, vietos projektų vertinimą, vietos projektų atrankos posėdžius. Atstovauja VVG interesams už organizacijos ribų (renginiuose, darbo grupėse, tinklų valdymo organuose ir kt.). Pasirašo sutartis ir kontroliuoja jų vykdymą. Užtikrina tinkamą strategijos įgyvendinimo dokumentų parengimą, registravimą, vykdymą, kontrolę. Koordinuoja administracijos veiklą. Vykdo kitas su VPS įgyvendinimu susijusias veiklas.	Ligita Smagurauskienė
2.	VPS finansininkas	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje	Organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą. Teikia ataskaitas bei deklaracijas finansų bei statistikos institucijoms. Vykdo VVG apskaitos politiką. Veda VVG finansinių ir valdymo dokumentų registrą. Administruoja VPS - pildo ir teikia VPS mokėjimo prašymus. Vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus, rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus. Vykdo kitas su finansų valdymu susijusias funkcijas.	Giedrė Žilėnienė
4.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	Organizuoja ir vykdo VVG teritorijos gyventojų, potencialių pareiškėjų informavimą apie VPS ir VP finansavimo galimybes. Konsultuoja Rengia straipsnius ir informacinius pranešimus. Organizuoja renginius, administruoja interneto svetainę ir socialinių tinklų paskyras.	Jelena Jusis

Section 1 of 3

Ignalinos rajono ŽUVININKYSTĖS strategijos 2023-2027 rengimas

Ignalinos rajono vietos veiklos grupė (toliau - VVG) rengia naują Ignalinos rajono žuvininkystės plėtros strategiją 2023-2027 m. (toliau – Strategija), kuria vadovaujantis bus finansuojami projektai Ignalinos rajone (įskaitant miestą).

Strategija kuriama atsižvelgiant į gyventojų nuomonę ir poreikius. Vykdoma ekspertų apklausa (asmenų, turinčių verslo (įskaitant turizmo ir žuvininkystės sektorius), visuomeninės veiklos (bendruomenių lyderiai, NVO) ir vietos valdymo (įstaigų vadovai) patirties). Prašome skirti savo laiko, atsakyti kelis klausimus.

Apklausa anoniminė.

Daugiau informacijos tel. 8~620 81 580

Apklausos organizatorius: Ignalinos rajono vietos veiklos grupė www.irvvg.lt

INFORMACIJA APIE RESPONDENTĄ PLDANTĮ KLAUSIMYNĄ

Description (optional)

Nurodykite kokiam sektoriui atstovaujate? *

- Visuomeninis (pelno nesiekianti organizacija: kaimo bendruomenė, asociacija, viešoji įstaiga)
- Vietos valdžia (rajono savivaldybė, taryba, seniūnija, kita biudžetinė, valstybinio sektoriaus įstaiga)
- Verslas (Įmonė, fizinis asmuo užsiimantis individualia veikla)
- Fizinis asmuo (tiesiogiai nesusijęs su organizacija, institucija ar verslu)
- Kita

ŽUVININKYSTĖS PLĖTROS STRATEGIJOS 2023-2027 M. RENGIMAS

Ignalinos rajonui numatytas apie 600 000 Eur biudžetas verslo ir visuomeniniams projektams remti. kaimo ir miesto teritorijoje.

Jūsų nuomone, kokia kryptimi turėtume orientuoti visą Ignalinos rajono ŽUVININKYSTĖS plėtros strategiją (pagrindinė tema) *

- Mėlynasis turizmas (su žuvininkyste ir vandens telkiniais susijusių paslaugų turistams kūrimas ir vystym...
- Inovacijos ir kokybiškų darbo vietų kūrimas žuvininkystės sektoriuje
- Other...

Gyventojai akcentavo šiuos žuvininkystės sektoriaus vystymo Ignalinos rajone POREIKIUS. Pažymėkite jas pagal svarbą Jums (3 – labai aktualu, 1 - neaktualu).

	1	2	3
Kurti ir vystyti mėlynojo ...	☐	☐	☐
Kurti palankias žvejybos...	☐	☐	☐
Saugoti žuvininkystės p...	☐	☐	☐
Išsaugoti vandens telkin...	☐	☐	☐
Stiprinti žuvininkystės v...	☐	☐	☐

Parašykite 1-3 opiausias žuvininkystės sektoriaus PROBLEMAS/POREIKIUS Ignalinos rajone, kurias galėtume išspręsti patys (bendruomenės, vietos valdžios, verslo pastangomis)?

Long answer text

Nurodykite kokio dydžio negrąžintina finansinė parama pakankama/racionali žuvininkystės verslo projektams remti Ignalinos rajone?

Pažymėkite vieną

- 20 tūkst. ir mažesni
- 20-50 tūkst.
- 50 tūkst. ir didesni

Nurodykite kokio dydžio negražintina finansinė parama pakankama/racionali visuomeniniams (ne pelno) projektams susijusiems su žuvininkystės sektoriumi remti Ignalinos rajone?

Pažymėkite vieną

Iki 15 tūkst.

15-20 tūkst.

20 tūkst. ir didesni

Jūsų pasiūlymai:

Long answer text
